

Република Србија
АП Војводина
Општина Нови Кнежевац

ПЛАН РАЗВОЈА ОПШТИНЕ НОВИ КНЕЖЕВАЦ 2022-2030.

Нови Кнежевац, децембар, 2021.

Порука председника општине

Слика 1: Председница општине Ирена Славковић

Поштовани суграђани,

Друштво у којем живимо свакодневно се суочава са економским, технолошким и демографским променама. Глобализација привреде којој присуствујемо на светском нивоу ствара окружење које је видно другачије од оног на које смо навикли, како на нивоу локалне заједнице тако и саме државе. Успешност локалне администрације све више зависи од њених способности да се прилагоди новонасталим условима рада и пословања и да у највећој могућој мери упусти своје капацитете како би створила повољно пословно окружење, упустила своје суграђане и тако учинила живот свакоме од нас успешнијим и бољим.

Основни циљ плана развоја општине Нови Кнежевац је одрживи развој који задовољава потребе садашњости, али не доводи у питање способности будућих генерација да задовоље властите потребе. Циљ је постићи одрживи раст и развој заснован на знању и иновативности, који ће обезбедити боље резултате кнежевачке привреде, привлачење капитала у локалну привреду са акцентом на туризам, као и стварање погодне инфраструктуре и других услова који подстичу развој уз заштиту животне средине и једнаке могућности и слободе за све грађане.

Препознавање развојних тежњи и могућности које обухвата стратешки документ подразумева постојање јасне визије пожељне будућности локалне заједнице, а тиме и мисију која подразумева нужност и обавезу свих чиналаца привредног, јавног и политичког живота заједнице ка њеном остварењу.

План развоја општине Нови Кнежевац урађен је у сарадњи са Покрајинским секретаријатом за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу.

Овај стратешки документ је водич у развоју града и доприноси свеукупном продубљивању разумевања и дијалога припадника свих заинтересованих страна. У њега су уткани јасни циљеви, мере и конкретни пројекти чија реализација осигурава и квалитетнији живот кнежевчана уз неговање предности интеркултуралности.

За нашу општину Нови Кнежевац.

С поштовањем Ваша

Председница општине Нови Кнежевац

ПОТПИС

Листа скраћеница

АПВ	Аутономна покрајина Војводина
ДВД	Добровољно ватрогасно друштво
ДП	Државни пут
ДТД	Дунав-Тиса-Дунав
ЕУ	Европска унија
ЗЗЈЗ	Завод за јавно здравље
ЗЖС	Заштита животне средине
ЈП	Јавно предузеће
ЈЛС	Једница локалне самоуправе
КЛЕР	Канцеларија за локални економски развој
ММСП	Микро, мала и средња предузећа
МЗ	Месна заједница
НВО	Невладина(е) организација(е)
НСЗ	Национална служба за запошљавање
ОП	Општински пут
ОСИ	Особе са инвалидитетом
ОЦД	Организација цивилног друштва
ОШ	Основна школа
РПГ	Регистровано пољопривредно газдинство
ПР	План развоја
ПУ	Предшколска установа
РЗС	Републички завод за статистику
РС	Република Србија
РСД	Динар
РПК	Регионална привредна комора
СРЦ	Спортско-рекреативни центар
ТС	Трансформаторска станица
Сл. гл.	Службени гласник
Сл.л.	Службени лист
УКУ	Управа за капитална улагања
ЦЗСР	Центар за социјални рад

САДРЖАЈ

Листа скраћеница.....	3
Увод	5
Израда Плана развоја општине Нови Кнежевац	8
Методолошки приступ и процес израде	9
ОПШТИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ.....	13
Административни и географски положај	13
Кратак историјат Општине.....	15
Општи подаци о становништву (демографија).....	17
Карактеристике локалне самоуправе	19
ИНДИКАТОРИ	20
АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА.....	21
Локални економски/привредни развој	21
Опис тренутне ситуације	21
Друштвени развој и квалитет живота	41
Опис тренутне ситуације	41
Заштита животне средине/комуналне делатности.	56
Опис тренутне ситуације	56
СВОТ (SWOT) анализа	67
ВИЗИЈА – Општина Нови Кнежевац 2030.....	69
ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉЕВИ И МЕРЕ	71
Преглед приоритетних циљева по развојним правцима	71
Повезаности приоритетних циљева са циљевима одрживог развоја Агенде 2030. по развојним правцима.....	72
ОКВИР ЗА СПРОВОЂЕЊЕ.....	76
Праћење, извештавање и вредновање Плана развоја	76
РЕАЛИЗАЦИЈА ИЗРАДЕ ПЛАНА РАЗВОЈА.....	78
Анекси/прилози.....	79

Увод

Општина Нови Кнежевац је 14.05.2021. године у виду Одлуке председника општине Нови Кнежевац бр. II-16-2/2021 покренула процес израде Плана развоја за период 2022-2030. у складу са Законом о планском систему Републике Србије¹. План развоја општине Нови Кнежевац 2022-2030. је донет на XXXIII седници Скупштине Општине Нови Кнежевац бр. III-xxxxx/2021 од xx.12.2021. године.

Одрживи развој је тема не само наше општине и државе Србије већ много шири процес у који је укључен цео свет.

Деценијама уназад бројна документа су креирана, потписана и усвојена у циљу напретка цивилизације као што су следећа:

Извештај Римског клуба 70-их година XX века, Рио декларација и Агенда 21² из 1992. године, Миленијумски циљеви Уједињених нација из 2000. године, Европа 2020 и многи други.

Сада је најактуелнији документ који је представила Европска комисија о одрживијој Европи до 2030. године који наглашава да је потребно учинити више како би ЕУ и свет осигурали одрживу будућност за добробит грађана.³ Циљеви дефинисани тим стратешким документом су приказани на слици у наставку, а односе се на глобални циљеве око којих све треба да се уједини ради искорењивања сиромаштва, заштите животне средине и обезбеђивања мира и просперитета за све.

ЦИЉЕВИ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА

Слика 2: Илустрација циљева Европа 2030

¹"Службени гласник РС", број 30 од 20. априла 2018.

²Једно од поглавља Агенде 21 – поглавље ЕУ 28. – консултовање локалних власти са становништвом у погледу осмишљавања стратегија

³<https://europa.rs/evropska-komisija-predstavila-dokument-za-razmatranje-odrzivijoj-evropi-do-2030/>

„Ових 17 циљева заснивају се на успеху миленијумских циљева развоја, али обухватају и нове приоритетне области као што су климатске промене, економске неједнакости, иновације, одржива потрошња, мир и правда. Циљеви су међусобно повезани будући да кључ успеха једног циља често лежи у сагледавању изазова који су својствени неком другом циљу“.⁴

Наведене наднационалне стратегије и циљеви били су основ за Републику Србију да своје националне стратешке документе увеже у један свеобухватни стратешки документ (Национална стратегија) који се тиче одрживог развоја и који треба да дефинише овакав развој оријентисан ка циљу, константан, дугорочан, свеобухватан и синергијски процес који утиче на све аспекте живота (економски, социјални, еколошки и институционални) на свим нивоима.

У Стратегији се потенцира израда модела који на квалитетан начин задовољава друштвено-економске потребе и интересе грађана, а истовремено уклања или знатно смањује утицаје који прете или штете здравој животној средини и природним ресурсима. Поред тога, на националном нивоу је урађен и документ Национални план регионалног развоја 2014-2020. година – развој региона Србије путем партнерства, у којем се промовише интегрисани приступ одрживом социо-економском развоју свих делова територије Србије. Овај документ дефинише 3 стратешка циља: 1. Развој људског капитала, 2. Стварање услова за одрживи развој и 3. Стварање нових радних места и богатства, као и један оперативни/имплементациони циљ: Унапређење институционалног капацитета.

У складу са процесима стратешког планирања, и Аутономна покрајина Војводина је, нарочито од уласка у XXI век, више пута дефинисала своје стратешке развојне циљеве, а последњи пут је то учињено у Програму развоја АП Војводине 2014-2020.

Конечно, и општина Нови Кнежевац је више пута била укључена у процес планирања, па тако и стратешког планирања. Резултати тих процеса су следећи документи:

- Стратегија развоја општине Нови Кнежевац 2010-2015;
- Локални план управљања отпадом за период од 2011. до - 2021. године;
- Зелена агенда општине Нови Кнежевац 2012-2016.;
- Локални акциони план за младе 2014-2019. за општину Нови Кнежевац;
- Стратегија одрживог развоја општине Нови Кнежевац 2015-2020;
- Програм развоја спорта у општини Нови Кнежевац за период од 2016. до 2018. године;
- Локални акциони план за унапређење положаја Рома на територији општине Нови Кнежевац за период 2017-2020. године;
- Локални антикорупцијски план за општину Нови Кнежевац 2017-2020;
- Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по реадмисији за период од 2016. до 2020.;
- Локални акциони планови запошљавања општине Нови Кнежевац (од 2011. до 2021.);
- Локални акциони план за младе 2020-2021. за општину Нови Кнежевац;
- Локални акциони план за унапређење положаја Рома у општини Нови Кнежевац за период 2021-2025. године;
- Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно ресељених лица и повратника по основу реадмисије у општини Нови Кнежевац за период 2021-2025;
- Просторни план општине Нови Кнежевац (2015);
- План генералне регулације са изменама и допунама насеља Нови Кнежевац.

⁴ <https://www.rs.undp.org/content/serbia/sr/home/sustainable-development-goals.html>

Сви претходно наведени документи представљају основ за израду Плана одрживог развоја општине Нови Кнежевац 2022-2030. (у наставку: План развоја).

Термини изражени у Плану развоја општине Нови Кнежевац у граматичком мушком роду подразумевају мушки и женски род лица на која се односе.

Изради Стратегије се приступило систематски и у партнерству са **Владом Аутономне Покрајине Војводине**, односно **Покрајинским секретаријатом за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу**, који је пружио финансијску подршку у овом процесу стратешког планирања (уговор бр.141-401-1031/2021-01-3 од 16.04.2021. године).

Како би и други неопходни предуслови за израду Плана развоја били задовољени, Председник општине Нови Кнежевац Одлуком бр. II-16-2/2021 од 14.05.2021. године је покренуо је процес израде Плана одрживог развоја општине Нови Кнежевац за период 2022-2030., донео решења (бр. II-16-3/2021 од 28.05.2021. године) о формирању координационог тима и тематских радних група које ће бити задужене за реализацију (одлука и решење у прилогу).

На седници од **xxxxx x 2021.** год. Скупштина општине Нови Кнежевац је усвојила План развоја, чиме је он постао и њен званични документ.

Израда Плана развоја општине Нови Кнежевац

Овај План развоја је резултат ТИМСКОГ рада запослених у општинској управи општине Нови Кнежевац, представника јавних предузећа, приватног сектора, као и невладиних организација и удружења грађана са територије општине. Техничку подршку у припреми стратешког документа пружио је стручни тим Асоцијације за развој општине Бачка Топола из Бачке Тополе.

А. Тим за израду Плана развоја

- 1) Координациони Тим за израду плана развоја општине Нови Кнежевац,
- 2) Координатор и финансијски асистент,
- 3) Радни тимови за израду дела плана развоја општине Нови Кнежевац.

Б. Приватни сектор, установе и РРА

- 1) “Алева” доо Нови Кнежевац,
- 2) “Лабинпрогрес - ТПС” доо Нови Кнежевац,
- 3) ДОО “Биорол” Нови Кнежевац,
- 4) “Планер М” Нови Кнежевац,
- 5) Установе образовања:
  - Предшколска установа “Срећно дете”,
  - Основна школа “Ј.Ј. Змај” Нови Кнежевац,

- Гимназија и стручна школа “Доситеј Обрадовић”, Нови Кнежевац
- Музичка школа Нови Кнежевац,

- 6) Центар за социјални рад Нови Кнежевац,
- 7) Дом здравља Нови Кнежевац,
- 8) Народна библиотека “Бранислав Нушић”,
- 9) ЈКП “7. Октобар”,
- 10) Специјализована болница “Свети врачевци”,
- 11) Месне заједнице Нови Кнежевац, Ђала, Српски Крстур, Банатско Аранђелово, Мајдан – Рабе и
- 12) Регионална развојна агенција “Панонрег” Суботица.

Ц. Савези, НВО сектор и удружења грађана

- 1) Спортски савез општине Нови Кнежевац,
- 2) Удружење предузетника Нови Кнежевац,
- 3) Удружење пољопривредника Нови Кнежевац,
- 4) Удружење пензионера општине Нови Кнежевац
- 5) Добровољно ватрогасно друштво Нови Кнежевац,
- 6) Еко центар “Тиса” Нови Кнежевац и
- 7) “Агро бизнис центар” Нови Кнежевац.

Методолошки приступ и процес израде

Закону о планском систему Републике Србије, подразумева да је план развоја дугорочни документ развојног планирања који усваја скупштина јединице локалне самоуправе на период од најмање седам година. Према наведеном Закону, основни елементи плана развоја су: анализа постојећег стања, визија, приоритетни циљеви и преглед мера којима се достижу предложени циљеви, са краћим описом. Средњерочним стратешким документима ЈЛС и документима јавне политике се даље и детаљније разрађују предложене мере.

План развоја представља документ интегрисаног планирања полазећи од основне претпоставке међузависности природних, друштвених и економских система, са циљем достизања синергијских ефеката, уз задржавања основног фокуса сваког од сектора.

Као у *Агенди 2030*, свих 17 циљева се интегрише на начин да се укључују три димензије одрживог развоја: *економски раст, социјална инклузија и заштита животне средине*.

Израда ПР-а се базира на стандардној методологији, која се може представити кроз неколико фаза:

- Фаза припреме
- Фаза развоја
- Фаза дефинисања модела за праћење, вредновање и извештавање са структуром одговорности.

Фаза припреме подразумева дефинисање тима јединице локалне самоуправе који административно и технички води целокупан

процес израде плана, и који је задужен за организационе активности око реализације пројекта израде плана развоја.

У ово фази је потребно извршити и анализу стејкхолдера, тј. израдити матрицу заинтересованих страна. Матрица треба да обухвати све најважније актере, а који се укрштају према утицају и значају који имају на подручју за који се план израђује. Израђена матрица заинтересованих страна представља подлогу за предлагање чланова радних тела, структурираних у једну или више тематских група, у зависности од броја и структуре актера, као и специфичности подручја.

Препорука је и да се пре почетка процеса израде плана развоја, изврши евалуација реализације планских докумената којима истиче рок важења, а које нови план замењује. Општина Нови Кнежевац је на првом састанку координационог тима урадила преглед акционог плана из Стратегије одрживог развоја општине Нови Кнежевац 2015-2020. године. На састанку је констатовано да је план реализован гледајући број циљева око 80%, а око 60% вредносно јер су изостале највеће инвестиције (пречистач отпадних вода, завршетак канализације, спортска хала, индустријске зоне, фабрике за пијаћу воду...) које су у фази аплицирања или одобравања код донатора.

Фаза развоја се реализује транспарентно кроз у који су укључени сви препознати локални актери. У фази развоја могу бити укључени и актери ван подручја за који се план израђује, тј. представници различитих институција и организација (научно-истраживачке, развојне агенције, доносиоци одлука са виших нивоа власти, експерти) са циљем пружања стручне и техничке помоћи. Фаза развоја се може посматрати кроз два, међусобно условљена, корака, а то су:

- Анализа постојећег стања
- Дефинисање визије, приоритетних циљева и мера

Анализа постојећег стања је први корак у процесу и подразумева прикупљање и обраду података из примарних и секундарних извора. Секундарни подаци се прикупљају из званичне статистике, док начини прикупљања примарних података могу бити различити (упитници, анкете, интервјуи, друго), а на избор начина прикупљања података утиче расположиво време и доступни људски ресурси за прикупљање и обраду. Анализа постојећег стања реализује се и представља према областима, а то су у најширем оквиру комунална, друштвена и економска инфраструктура са подобластима. Поред анализе постојећег стања, извршене на основу доступних података, представници радних тела израђују и СВOT (SWOT) матрицу, која представља најзначајнији алат у процесу планирања. Још једна од методолошких препорука је да се приликом представљања резултата анализе направи веза са Циљевима одрживог развоја (Агенда 2030), тачније локализованим циљевима и индикаторима.

Дефинисање визије, приоритетних циљева и мера је наредни корак, а реализација подразумева партиципативни процес у виду консултација, у који су укључени раније идентификовани локални актери организовани кроз тематске групе. Технике консултација могу бити различите, а као оквир могу се користити оне дате Уредбом о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединих докумената јавних политика⁵, а неке од њих су: фокус групе, округли столови, панели и друго (члан 41. наведене Уредбе).

Визија представља жељено будуће стање. Визија се добија процесом брејнсторминга на састанцима тематских група. Дефинисана визија треба да је инспиративна и амбициозна, кратка и лака за памћење, достижна и мерљива, али и да локалну самоуправу, за коју се врши планирање, диференцира од других подручја.

Приоритетни циљеви су пројекције жељеног стања које доприносе остварењу визије, а постижу се спровођењем мера, односно групе мера, при чему се свака мера, односно група мера обавезно везује за конкретан приоритетан циљ. Циљеви се утврђују тако да буду прецизни, мерљиви, прихватљиви, реални и временски одређени. На нивоу приоритетног циља дефинишу се показатељи учинка (**показатељи исхода**), што подразумева утврђивање почетне вредности, циљане вредности и извора верификације.

Мере представљају скуп активности чије се предузимање планира ради остварења приоритетних циљева, односно достизања постављене визије. Мере могу бити различите по својој врсти и начину деловања, а за остварење постављеног циља потребна је реализација једне или више мера, које могу бити међусобно условљене. Мере, према горе поменутој Уредби, могу бити: регулаторне, подстицајне, информативно - едукативне, обезбеђење добара и пружање услуга, институционално управљачко-организационе.

У оквиру једног приоритетног циља могу бити комбиноване различите врсте мера. На нивоу мере могу се дефинисати показатељи учинка (**показатељи резултата**), уколико је то могуће (није обавезно).

Показатељи (индикатори) учинка треба да буду прецизни, мерљиви, прихватљиви, реални, временски одређени и квантитативно изражени.

⁵"Службени гласник РС", број 8 од 8. фебруара 2019.

Уколико није могуће квантитативно дефинисање показатеља, исти може бити дефинисан и квалитативно. Показатељи учинка се примењују тако што се представља базна вредност која се добија на основу последње доступних података и циљна вредност, односно вредност која се жели достићи остварењем циља, односно реализацијом мере. За сваки од показатеља учинка дефинише се извор провере. Након израде Плана развоја локална самоуправа организује презентацију плана пред широм локалном заједницом, као и јавну расправу. Након јавне расправе, План развоја јединице локалне самоуправе, на предлог Већа, усваја Скупштина локалне самоуправе.

План развоја општине Нови Кнежевац 2022-2030. је општи стратешки план локалног одрживог развоја који даје смернице и дефинише активности за будући одрживи развој општине. Временски оквир за имплементацију Плана развоја је 2022-2030. год, односно 9 година. Ово је релативно дуг временски период у којем су могуће промене стања окружења, а што ће имплицирати евентуално будуће ажурирање Плана развоја, односно Акционог плана. Овај План развоја се, у својој бити, односи на одрживи развој живота, рада и функционисања локалне заједнице у општини Нови Кнежевац. Одрживост подразумева коришћење природних ресурса у мери која дозвољава да се ти ресурси природно обнове, односно да се не наруши њихов квалитет за будуће генерације.

План развоја се дефинише, усваја и реализује на општинском нивоу. У неким циљевима, програмима и активностима, ПР подразумева регионални и/или национални приступ решавању одређених проблема, али се у наведеним циљевима и активностима подразумева већ обострано изражен интерес суседних локалних самоуправа, Аутономне Покрајине Војводине, као и Републике Србије. Посебно се истиче значај сарадње са

суседним државама који поред локалног интереса заступа и интерес Републике Србије. Сарадња са Мађарском и Румунијом је од изузетног значаја како за општину тако и за саму Републику Србију јер остварује интерес на државном нивоу. Решавањем заједничких проблема (борба против поплава, илегалне миграције, незапосленост грађана) па све до заједничких инвестиција из области пољопривреде, туризма, производње и трговине, има за циљ побољшање добросуседских односа наших земаља и промоцију прекограничне сарадње. Процес имплементације подразумева исти приступ, односно подразумева директну укљученост свих заинтересованих странатаком трајања целокупног процеса. У том контексту је на почетку процеса израде Плана развоја председник Општине донео Одлуку о поступку припреме плана развоја општине Нови Кнежевац за деветогодишњи период тј. од 2022. до 2030. год. од 14.05.2021. године и Решење о формирању координационог тима и теметских радних група за израду плана развоја од 28.05.2021. године.

У читавом процесу планирања примењиван је партиципативни приступ, у којем су локални актери, а пре свега представници општине Нови Кнежевац, представници приватног и невладиног сектора, узели активно учешће, дајући драгоцене смернице за овај стратешки документ.

Радне групе су формиране по претходно одређеним приоритетима:

- ❖ РГ 1: Локални економски/привредни развој,
- ❖ РГ 2: Друштвени развој и квалитет живота,
- ❖ РГ 3: Заштита животне средине/комуналне делатности.

Радне групе су у периоду мај-новембар 2021. године кроз радне састанке и радионице описале и анализирале тренутно стање (SWOT), а потом су дефинисале визију, опште и посебне циљеве у оквиру приоритета. На основу дефинисаних циљева урађен је нацрт акционог плана, повезан са буџетским програмом и као такав треба да доведе до испуњења постављених циљева у наведеном периоду.

Општина Нови Кнежевац се у процесу дефинисања Плана развоја за период 2022 - 2030. године у потпуности придржавала претходно наведене методологију и реализовала све предвиђене фазе и активности.

Стратешки документ у себи садржи следећа поглавља:

- Опште инфомације о општини
- Анализа постојећег стања и SWOT анализу
- Дефинисање Плана развоја (визија, приоритети, општи и посебни циљеви)
- Оквир за спровођење (праћење имплементације, извештавање и вредновање Плана развоја)

Ниво имплементације Плана развоја ће се перманентно пратити путем годишњег циклуса евалуације. Годишњи циклус праћења и евалуације на овај начин ће омогућити перманентно ажурирање визије, приоритета, циљева и активности, док ће се за оцену успешности користити селектовани индикатори.

ОПШТИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ

Административни и географски положај

Општина Нови Кнежевац захвата крајњи североисточни део Републике Србије и Аутономне Покрајине Војводине и најсевернији део Баната.

Слика 3: Мапа граница општине Н.Кнежевац

Удаљена је од већих центара (Суботица 40km, Кикинда 50km, Нови Сад 100km и Београд 180km), али добро повезана путним правцима ка овим местима посебно изласком на међународни аутопут Е-75 код Хоргоша (17km).

Туристичко географски положај општине је повољан, јер представља северо-источни део Војводине, који се налази на томеђи наше земље, Мађарске и Румуније.

У општини постоје чак два друмска гранична прелаза (Ђала-Тисасигет и Рабе-Кибекхаза) ка Мађарској и повремено отворени прелаз ка Румунији, такође код места Рабе.

Река Тиса као природни водени пут представља привредни потенцијал, а већи значај има у смислу природног богатства.

Површина општине је 305 km². Северну границу у дужини од 21,2 km, чини део државне границе према Мађарској, дужином од 23,4 km се према југу граничи са општином Чока, према истоку, дужином од 14,9 km, излази на државну границу према Румунији, а западна граница је природна и њу чини део тока реке Тисе у дужини од 28,3 km са општином Кањижа.

Број становника у 9 насељених места општине Нови Кнежевац је 11.269 (попис 2011. год.). Подручје новокнежевачке општине, са просечном надморском висином од око 80 m, захвата највећу депресију Панонске низије. Лесни плато је зато острвастог карактера, испресецан алувијалним равнима дуж сливова са заосталим барама, ритовима и рукавцима њихових меандара. Као облик рељефа, ту су и мања лесно-пешчана еолска узвишења у виду греда и хумки. Такав рељеф је пресудно утицао за избор места за становање.

Подручје општине Нови Кнежевац обухвата следећа насељена места: Нови Кнежевац, Ђала, Српски Крстур, Банатско Аранђелово, Мајдан, Рабе, Подлокањ, Филић и Сигет.

Слика 4: Нови Кнежевац покрај реке Тисе-фотографија дроном

Табела 1: Површине катастарских општина на подручју обухваћеним Просторним планом

Р.бр.	Катастарска општина	Површина (хектара)	Насеља
1.	КО Банатско Аранђелово	7.558,6753	Б.Аранђелово, Подлокањ и Сигет
2.	КО Ђала	2.734,8251	Ђала
3.	КО Мајдан	2.378,4068	Мајдан, Рабе
4.	КО Нови Кнежевац	12.726,0396	Нови Кнежевац, Филић
5.	КО Српски Крстур	5.135,1540	Српски Крстур
Укупно:		30.533,1008	9 насеља

Извор: Просторни план општине Нови Кнежевац

Табела 2: Општи подаци о Општини у поређењу са вишим територијалним јединицама

Територијална јединица	Површина (km ²)	Пољопривредна површина (%)	Број насеља	Становништво (на дан 30.06.2013.)		Катастарских општина	Регистрованих Месних Заједница
				укупно	на 1 km ²		
Општина	305	88,0	9	11.011	36	5	5
Округ	2.328	89,2	50	144.672	62	37	45
АПВ	21.614	82,3	467	1.912.095	88	446	551
РС	88.499	65,8	6.158	7.164.132	81	5.821	4.162

Извор: Републички Завод за статистику Републике Србије

У Просторном плану Општине планирана је пренамена простора, у периоду до 2024. године, чији је детаљан опис дат у табели у наставку.

Табела 3: Биланс постојеће и планиране намене простора за општину Нови Кнежевац

Редни број	Намена простора	Постојеће (2014.)		Планирано (2024.)	
		ha	%	ha	%
1	Пољопривредно земљиште	27.488,17	90,03	27.056,75	88,61
2	Њиве, воћњаци и виногради	23.139,57	75,78	22.918,16	75,05
3	Ливаде и пашњаци	3.498,14	11,46	3.327,81	10,90
4	Трстици и мочваре	231,51	0,76	171,15	0,56
5	Рибњаци	618,95	2,03	639,63	2,09
6	Шумско земљиште	811,53	2,66	811,53	2,66
7	Шуме и шумско земљиште	811,53	2,66	811,53	2,66
8	Водно земљиште	493,47	1,62	573,36	1,88
9	Река Тиса	280,09	0,92	280,09	0,92
10	Мелиоративни канали	152,59	0,50	232,48	0,76
11	Одбрамбени насип	60,79	0,20	60,79	0,20
12	Грађевинско земљиште	1.739,93	5,69	2.091,46	6,85
13	Грађевинска подручја насеља	1.545,15	5,96	1.561,22	5,11
14	Грађевинско подручје ван насеља	194,78	0,63	530,24	1,74
УКУПНО у обухвату Плана:		30.533,10	100,00	30.533,10	100,00

Извор: Просторни план општине Нови Кнежевац

Из табеле се види да је конверзија предвиђена највише на рачун пољопривредног земљишта (нешто више од 430 ha), чије учешће ће се смањити са 90,03% на 88,61%, а у корист водног земљишта са 1,62% на 1,88%, а највише у корист грађевинског земљишта, са 5,69% на 6,85%.

Кратак историјат Општине

Најстарији трагови живота на територији садашње општине Нови Кнежевац припадају Керешкој неолитској култури с почетака петог миленијума п.н.е. Сам назив у писаном облику Нови Кнежевац јавља се за време Угарске државе и то као Цнеса, Кенеса, Кенесна односно Кнежа, реч словенске етимологије која значи кнежево место, а много раније је та реч означавала владара.

Из ових раних векова младе угарске државе из XI-XII века, на територији Општине је сачуван велики манастирски комплекс светог Ђорђа у Мајдану, са три цркве и некрополом. Настанак овог комплекса се може повезати са каснијом „Легендом осветом Герхарду“ где се описује да је манастир основан и насељен грчким монасима, односно борбом Мађара и Бугара за превласт над Банатом.

XIII и XIV веку је Нови Кнежевац, односно Рев Кањижа како се тада звао, био у поседу угарских краљева и 1329. год. је добио статус варошице са правом одржавања годишњих и недељних вашара.

Како се може читати из папских десетаката, место је највише прихода остваривало наплаћивањем такси на препродају соли која је стизала на пристаниште и путарине. Од 1551. год. па све до потписивања коначног мира у Пожаревцу 1718. год. између Аустрије и Турске је Кањижа, односно Нови Кнежевац како се тада звао, под Турском влашћу. После ратова вођених између Угарске и Турске се велики део становништва разбежао. Да би поново населили становништво, Турци су увели блажи порески систем од оног из времена Угарске краљевине. Пореске олакшице и добијање знатне површине плодног земљишта су привукле рају. Кањижа у XVI веку има 60 кућа.

У време Османске империје Стара Кањижа је моћан и важан привредни центар, који држави доноси троструко веће приходе од тада војно-административног седишта санџака. Гајила се пшеница, конопља, купус,

лан и друге повртарске културе од којих је најчувенија била производња диња и лубеница.

У великим ратним окршајима за превласт над Банатом крајем XVII века између Аустријанаца и Турака се Нови Кнежевац звао Мала Кањижа и имао је значајну улогу. Према одредбама Карловачког мира Мала Кањижа је 1701. године предата Турцима и од тада је њен назив Турска Кањижа.

Поново је захваљујући ратовима Турска Кањижа била опустошена. Становништво се већином разбежало, земља је била прекривена мочварама и барама, а епидемије маларије, куге, трбушног тифуса и колере су додатно косиле оно мало преосталих људи. Да би створио од Баната житницу царевине и повратио људе, Бечки двор је предузимао различите мере које су биле релативно успешне. Једна од тих мера је насељавање граничара из развојачених потиско-поморишких шанчева. Тако су на празно место поред Турске Кањиже насељени 1753. године Срби граничари. Место је названо Јозефдорф, по најстаријем сину и сувладару царице Марије Терезије Јосифу II, а Срби су га звали Јозепово.

Да би још више убрзао напредак Баната, Беч је одлучио да распрода коморска добра. У Бечу је 1. августа 1781. године на лицитацији спашилук Турску Кањижу са 15.304 катастарска јутра купио за 90.000 форинти богати трговац из Новог Сада Марко Ђурковић. Куповином поседа добио је и племићку титулу, де Сервијски и уживао сва феудална права па постао господар од Турске Кањиже.

Слика 5: Стара фотографија дворца Сервијски-Шулпе у парку Новог Кнежевца

После његове смрти наследио га је син јединац, Ђорђе Ђурковић де Сервијски. Као и отац је био велики добротвор. На свом спахулуку је производио пшеницу коју је превозио бродовима са свог пристаништа на Тиси које је било међу највећим у Банату.

Насељавао је произвођаче дувана на Филићу и основаном Буцаку па производио и ту културу. Од Турске Кањиже је направио значајан трговачки центар и издејствовао да она 2. августа 1832. год. добије ранг варошице с привилегијом и правом на одржавање три годишња вашара и недељне пијаце средом. Трговао је и стоком по Србији и често био на двору кнеза Милоша Обреновића. Подигао је 1845. год. понтонски мост на Тиси, започео је градњу католичке цркве у Турској Кањижи 1847. године, а наследници је завршили 1858. год.

Наследници породице Сервијски су 1885. године поставили понтонски мост, 1895. изградили болницу, 1896. год. подигли жељезничку станицу и општинску зграду у Обилићеву, 1903. год. изградили срески суд (данашња зграда општине), 1908. год. отворили фабрику свиле, подигли забавишта, дом за незбринуте и старе. У њихово време је

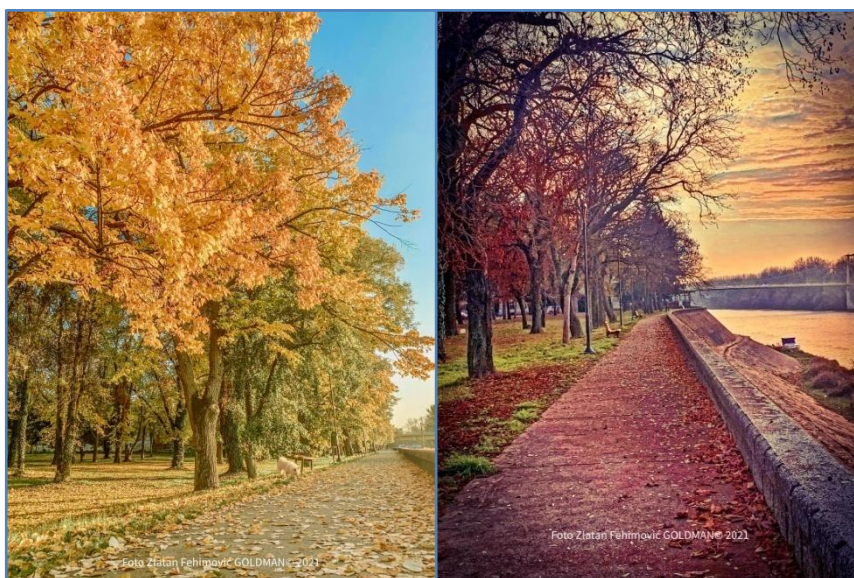
основана централна штедионица, водна задруга, уређен је кеј уз Тису, калдрмисана је главна улица, уведена је ацетиленска расвета и започета електрификација места.

После његове смрти. У време револуције 1848. године је стао на страну српских устаника и утицао да тада Турска Кањижа остане поштеђена разарања.

За данашњи парк и зелене уличне дрвореде Нови Кнежевац треба да захвали Емилу Талијану, једном од значајнијих наследника породице Сервијски, чувеном ловцу и светском путнику, који је са својих путовања доносио различито ретко и егзотично биље и први започео озелењавање Турске Кањиже.

Слика 6: Стари парк у Новом Кнежевцу

Слика 7: Кеј уз парк и реку Тису у Новом Кнежевцу

Општи подаци о становништву (демографија)

Укупан број становника општине Нови Кнежевац, по попису из 2011. године износи 11.269, што је у односу на 2002. годину пад од 1.706 становника, односно 13%, што је више у поређењу са просеком на нивоу Севернобанатске области (7,62%), а нарочито у поређењу са нивоом АП Војводине (4,87%) и просеком на нивоу Републике Србије (3,52%).

Овај податак указује на забрињавајућу чињеницу о депопулацији општине!

Најчешћи узрок израженог процеса одлива становништва је одлазак на школовање и рад у земље Европске Уније, па убрзо након што један члан оде у иностранство најчешће се целокупна породица пресељава.

СТАНОВНИШТВО

Табела 4: Број становника према званичним пописима из 2002. и 2011. године на територији општине Нови Кнежевац по насељеним местима

Насеље	Година пописа 2002.	Година пописа 2011.	Процент (%)	Смањење у %
Банатско Аранђелово	1.718	1.398	81.37	18.63
Ђала	1.004	796	79.28	20.72
Мајдан	292	210	79.28	28.09
Нови Кнежевац	7.581	6.960	71.91	8.19
Подлокањ	217	144	91.81	33.64
Рабе	135	106	66.36	21.48
Сигет	247	198	78.52	19.84
Српски Крстур	1.620	1.321	80.16	18.45
Филић	161	136	81.55	15.53
Укупно становништво Општине	12.975	11.269	87%	13%

Извор: РЗС

Табела 5: Упоредни преглед кретања броја становника према спроведеним пописима до 2011. године

	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	2011.
Република Србија	5.794.837	6.162.321	6.678.247	7.202.915	7.729.246	7.576.837	7.498.001	7.234.099
АП Војводина	1.640.599	1.698.640	1.854.971	1.952.560	2.034.782	1.970.195	2.031.992	1.932.945
Севернобанатска област	189.050	189.414	194.150	191.632	187.179	179.783	165.881	147.770
Општина Нови Кнежевац	17.311	17.680	17.831	16.509	15.026	13.816	12.975	11.269

Извор: РЗС, Становништво-упоредни преглед броја становника 1948, 1953, 1961, 1971, 1981, 1991 и 2002. у општини и региону и у Републици Србији 2011.

Табела 6: Становништво према националној припадности

Национална припадност	Број становника 2002. год	Број становника 2002. год у %	Број становника 2011. год	Број становника 2011. год (у %)
Срби	7.725	60,0%	6.445	57,0%
Мађари	3.864	30,0%	3.217	29,0%
Роми	655	4,7%	923	8,0%
Остали	731	5,3%	684	6,0%
Укупно:	12.975	100%	11.269	100,0%

Извор: РЗС

Општина Нови Кнежевац је мултинационална средина и највећу етничку групацију према попису из 2011. године чине Срби са 57% од укупног броја становништва. Мађари чине 29% становништва, Роми 8% и остале етничке заједнице (Албанци, Бошњаци, Бугари,

Буњевци, Горанци, Југословени, Македонци, Муслимани, Немци, Румуни, Руси, Словенци, Украјинци, Хрвати и неопредељни као и регионална припадност) које заједно чине 6% укупног становништва општине Нови Кнежевац.

Табела 7: Кретање броја становника у Новом Кнежевцу и насељеним местима општине, према спроведеним пописима од 1948. до 2011. године

Општина /Насеље	Број становника							
	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	2011.
Општина Нови Кнежевац	17.311	17.680	17.831	16.509	15.026	13.816	12.975	11.269
Градска	7.246	7.784	8.235	8.134	8.166	8.062	7.581	6.960
Остала	10.065	9.896	9.596	8.375	6.860	5.754	5.394	4.309
Б. Аранђелово	3.258	3.133	3.189	2.710	2.245	1.912	1.718	1.398
Ђала	1.823	1.761	1.723	1.578	1.325	1.072	1.004	796
Мајдан	747	824	717	624	451	387	292	210
Нови Кнежевац	7.246	7.784	8.235	8.134	8.166	8.062	7.581	6.960
Подлокањ	502	501	457	331	274	172	217	144
Рабе	400	407	390	306	221	195	135	106
Сигет	522	502	511	434	358	294	247	198
Српски Крстур	2.642	183	2.415	2.201	1.794	1.552	1.620	1.321
Филић	171	183	194	191	192	170	161	136

Извор: РЗС, Становништво-упоредни преглед броја становника 1948, 1953, 1961, 1971, 1981, 1991 и 2002. и Попис становништва, домаћинстава и станова у Републици Србији 2011.

Према подацима из претходне табеле може се закључити да је Нови Кнежевац био права варошица. Становништво је пре рата живело већим делом у насељеним местима општине и бавило се пољопривредном производњом која је традиционална за овај крај. Након индустријализације и отварања фабрика уз

све новији тренд да млади одлазе због школовања у веће средине може се закључити да се села наше општине празне у корист централног насеља, али генерално број становника опада без наговештаја позитивне промене.

Карактеристике локалне самоуправе

Седиште локалне самоуправе Нови Кнежевац налази се у Новом Кнежевцу, на адреси Краља Петра I Карађорђевића 1, 23330 Нови Кнежевац.

На основу Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у општинској управи, из 2020. год., у Општинској управи се утврђује укупно 42 радна места.

Буџет Општине Нови Кнежевац се у протеклом периоду кретао на начин приказан у следећој табели.

Табела 8: Буџет Општине Нови Кнежевац у периоду **2011.** до **2020.** године

Година	Буџет (РСД)	Број становника	Буџет per capita (РСД)
2011.	273.899.000	11.269	24.306
2012.	403.302.000	11.121	36.265
2013.	340.165.000	11.012	30.890
2014.	382.201.000	10.895	35.080
2015.	436.976.000	10.761	40.607
2016.	726.474.000	10.610	68.471
2017.	523.372.000	10.461	50.031
2018.	450.120.000	10.325	43.535
2019.	478.605.000	10.209	46.881
2020.	523.895.000	10.089	51.927
2021.	658.235.000*	10.089*	65.242

Извор: Аналитички сервис ЈЛС

Напомене:

- ✓ У колони буџет приказане су његове заокружене реализоване вредности
- ✓ Број становника је процењен изузев за 2011. годину када је вршен попис

Усвојени План буџета за 2021. год. је 509.350.000,00 РСД, рабалансом је увећан на 706.124.409,00 РСД, међутим до краја године остварен је буџет у износу од 658.235.248,00 РСД.

Овако велики раст буџета остварен је захваљујући капиталним инвестицијама које су остварене у току 2021. године захваљујући

вишим нивоима власти и наплаћеним приходима на основу судских пресуда у корист Општине Нови Кнежевац.

Буџет ЈЛС је реалан, развојни и сваке године се повећава што омогућава функционисање ЈЛС, других институција и реализацију инвестиција у општини Нови Кнежевац.

ИНДИКАТОРИ

Да би се на што реалнији начин приказало постојеће стање одрживог развоја, али и касније вредновање Плана развоја, неопходно је познавање одређених индикатора. Поред ових индикатора у Плану развоја ће у Акционом плану бити приказани и индикатори за сваки појединачни пројекат, којим ће се мерити успешност реализације сваког пројекта понаособ. У крајњем исходу, сви пројектни индикатори би требало да се одразе на побољшање одабраних макроиндикатора у овом Плану развоја.

Индикатори у суштини имају двоструку улогу, прво представљају нумерички опис тренутног стања, у одређеној области, односно њеној подобласти, и друго, могу се користити као мера постигнуте промене у локалној заједници, те на тај начин представљају нужан део система мониторинга и евалуације.

Међутим, постоје одређени проблеми у вези са индикаторима, а који се пре свега, односе на њихов неинтегрисан поглед на читаву заједницу (случај традиционалних индикатора), односно на проблем недоступности и трошкова обезбеђивања података (случај индикатора одрживог развоја).

Ипак, донекле се напредовало по овом питању успостављањем велике аналитичке базе коју је Република Србија – Секретаријат за јавне политике израдио за потребе праћења стања у свим областима које се тичу ЈЛС (<https://rsjp.gov.rs/cir/analiticki-servis/>)

Узимајући све претходно наведено у обзир, Тим за израду Плана развоја је дефинисао три категорије индикатора из следећих већих области:

- *Друштвени развој и квалитет живота,*
- *Локални економски-привредни развој и*
- *Урбани развој и заштита животне средине - комуналне делатности*

Ови индикатори би у пракси требали приказати постојеће стање по питању одрживог развоја у општини Нови Кнежевац, и путем којих ће се мерити успешност реализације Плана развоја⁶ У питању су углавном традиционални индикатори, понајвише због своје доступности и могућности поређења како на републичком, тако и на нижим нивоима (покрајински и окружни). Ипак, треба напоменути да код појединих индикатора недостају подаци, јер се до сада нису пратили (како на републичком, тако ни на локалном нивоу), али су ипак на листи индикатора због свог значаја, нарочито у будућности.

Слика 8: Области индикатора

⁶ Детаљан приказ свих индикатора дат је у посебном прилогу

АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

Локални економски/привредни развој

Анализа тржишта рада, радне снаге и зарада

Опис тренутне ситуације

Према Уредби о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2014. године, општина Нови Кнежевац спада у **II (другу) групу**, коју чини 34 јединице локалне самоуправе на чијој територији се остварује БДП у распону 80-100% републичког просека.

Тржиште рада Републике Србије снажно је погођено негативним ефектима светске економске кризе која је свој ефекат на Србију, а самим тим и на општину Нови Кнежевац, почела да показује након 2010. год. Према званичним евиденцијама види се благи раст броја запослених на територији Општине и ниво просечних зарада, међутим у пракси се уочава смањен ниво реалних зарада и велики број лица која су се одселила из општине.

Тржиште рада и радне снаге приказано је посредством следећих табела.

Табела 9: Однос броја запослених и незапослених и просечна нето зарада у Општини НК

	2011.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Број запослених	1.808	2.393	2.310	2.234	2.180	2.030
Број незапослених	1.126	1.053	1.068	1.047	840	749
Просечна нето зарада (у РСД)	32.074	38.985	40.279	42.707	41.966	46.460

Извор: Аналитички сервис ЈЛС

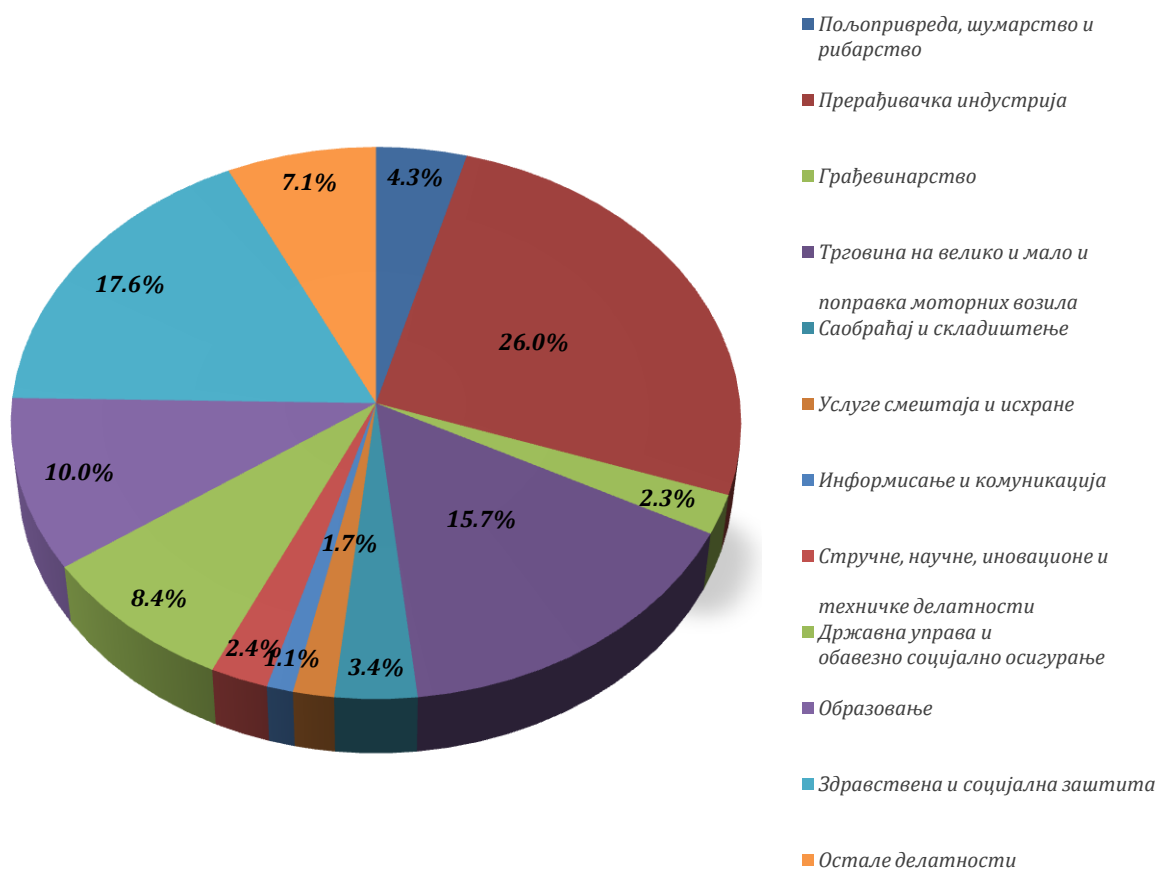
Табела 10: Број запослених код привредних друштава, предузетника или РПГ у Општини НК

Општина Нови Кнежевац	2015	2016	2017	2018	2019
Укупан број запослених	2,393	2,310	2,234	2,180	2,030
Број запослених код привредних друштава	1,855	1,804	1,749	1,694	1,569
Број запослених код предузетника	280	275	277	290	276
Број регистрованих индивидуалних пољопривредника	258	231	208	196	183

Извор: Аналитички сервис ЈЛС

Графикон 1: Структура запослености по делатностима као % укупног броја запослених - општина Нови Кнежевац 2019. година

Извор: Аналитички сервис ЈЛС

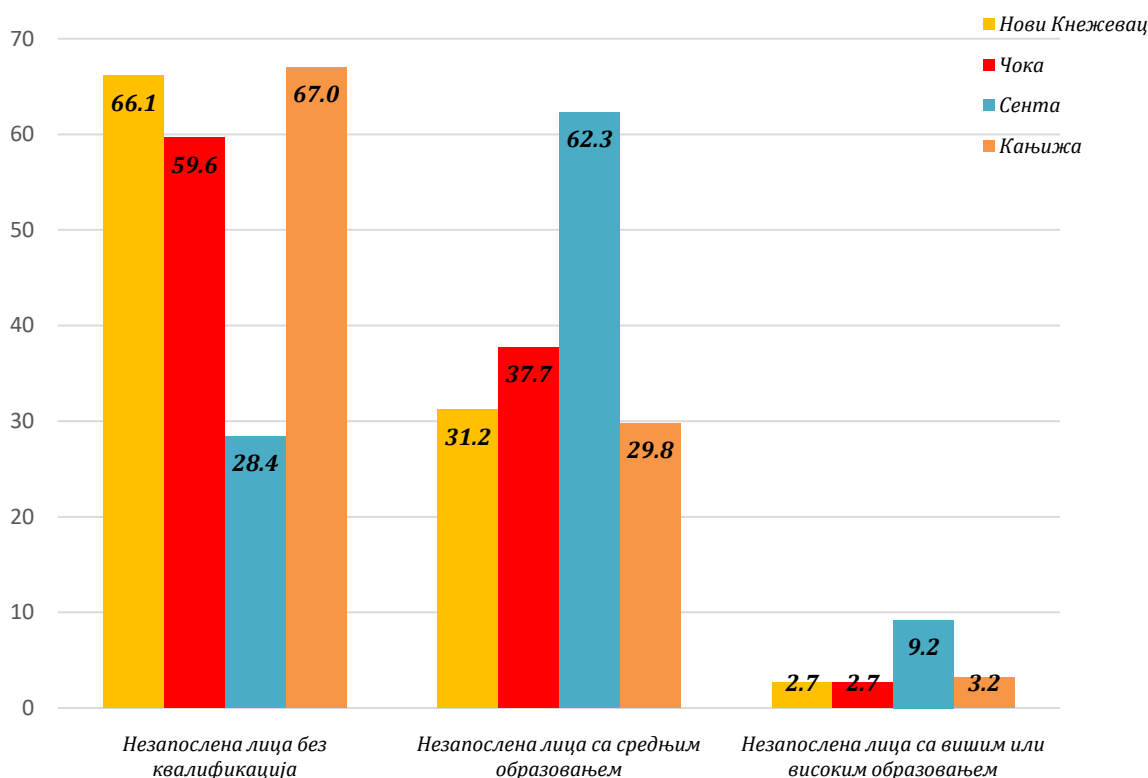
Табела 11: Преглед броја незапослених лица у општини Нови Кнежевац од 2015-2019. године

Општина Нови Кнежевац	2015	2016	2017	2018	2019
Укупан број незапослених	1053	1068	1047	840	749
Незапослена лица на 1000 становника	98	101	100	81	73
Незапослене жене, као % незапослених лица	45.6	45.2	46.7	46.4	46.6
Незапослена лица која први пут траже запослење, као % незапослених лица	23.4	19.5	20.1	22.1	27
Корисници новчане накнаде	62	57	56	44	33
Корисници новчане накнаде, као % незапослених лица	5.9	5.3	5.3	5.2	4.4

Извор: Аналитички сервис ЈЛС

Графикон 2: Квалификациона структура незапослених лица % – у односу на суседне општине - 2019. година

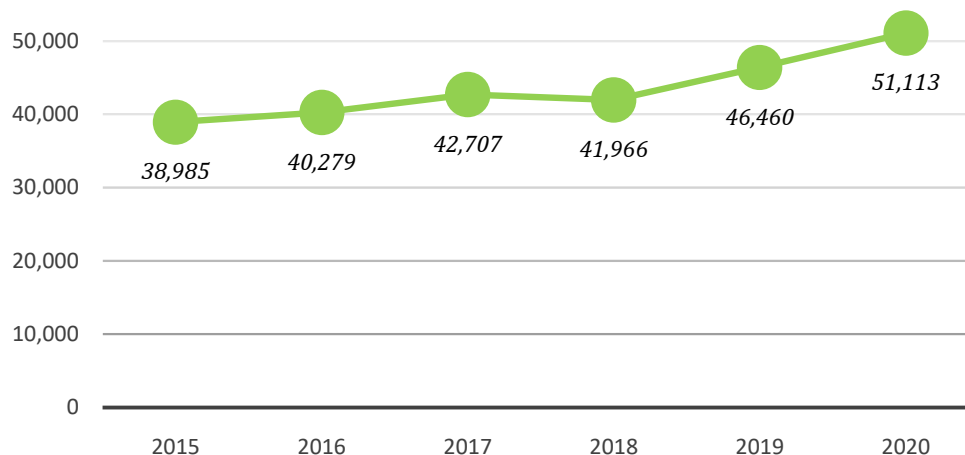
Извор: Аналитички сервис ЈЛС

Узимајући у обзир стручну спремност незапослених лица, евидентно је да сви грађани без обзира на профил тешко долазе до запослења. Број лица која су неквалификована је сигурно и већи али они нису обухваћени евиденцијом НСЗ (рад на црно претежно у пољопривреди и грађевини током сезона). Лица која поседују одређене вештине и стручне квалификације рекло би се да брже долазе до могућности за запослење, али у пракси то није случај. Повећавањем старосне границе и обавезног радног стажа као услова за одлазак у пензију сваке године се смањује могућност да млађи замене старији кадар, те су приморани да свој први посао и радно искуство потраже у већој

средини или иностранству. Томе доприноси и устаљена навика послодаваца да пензионисани кадар ангажује на основу разних уговора о раду, делу или слично. Анализом локалног тржишта радне снаге, потреба послодаваца за одређеном професијом као и учесталости запошљавања може се закључити да се у општини најчешће запошљавају лекари опште праксе, лекари специјалисти, васпитачи, технолози и машински инжењери са стране. Генерално гледано уз њих до посла најбрже долази медицинско особље и квалификовани радници (машинбравари, стругари, заваривачи, електричари и возачи свих профила).

Графикон 3: Просечне зараде без пореза и доприноса, по запосленом (РСД) - општина Нови Кнежевац 2015-2020. година

Извор: РЗС - Општине и региони у РС - публикације

Табела 12: Просечна зарада без пореза и доприноса у РСД на територији општине Нови Кнежевац у поређењу са другим територијалним јединицама у 2020. години

Територијална јединица	Просечне зараде без пореза и доприноса (РСД)	Територијална јединица	Просечне зараде без пореза и доприноса (РСД)
Република Србија	60,073	Кикинда	54,819
АП Војводина	57,186	Општина Кањижа	50,257
Севернобанатска област	53,034	Општина Сента	55,690
Општина Нови Кнежевац	51,113	Општина Чока	48,719

Извор: Општине и региони у РС - публикације

Просечна зарада без пореза и доприноса у општини Нови Кнежевац за 2020. годину износи 51,113 РСД. На основу горе наведених података можемо закључити да се зараде у општини Нови Кнежевац постепено увећавају

али да су изузимајући Чоканску општину и даље мање него у окружењу, а значајно мање него просек Републике. Слична ситуација је и са пензијама .

Табела 13: Преглед броја пензионера и просечног износа пензије у општини Нови Кнежевац од 2015-2019. године

Општина Нови Кнежевац	2015	2016	2017	2018	2019
Број корисника пензија	2,441	2,407	2,372	2,359	2,331
Број корисника пензија, као % укупног становништва	22,7	22,7	22,7	22,8	22,8
Просечан износ пензије	22,848	23,165	24,372	24,469	25,492

Извор: Аналитички сервис ЈЛС

Табела 14: Преглед броја корисника и просечног износа пензије филијала Нови Кнежевац у децембру 2020. године

ФИЛИЈАЛА/ Општина	Корисници пензија				Просечан износ пензије			
	Запослени	Самостална делатност	Пољопривреда	Укупно	Запослени	Самостална делатност	Пољопривреда	Укупно
Р. Србија	1.429.022	101.077	162.183	1.692.282	29.610	26.801	11.895	27.744
Војводина	364.459	25.763	25.420	415.642	29.346	27.719	13.297	28.264
Н. Кнежевац	1.932	129	226	2.287	28.219	24.894	14.406	26.666
Чока	2.187	110	213	2.510	23.157	27.037	13.078	22.472
Кикинда	12.580	622	596	13.798	29.501	27.334	14.679	28.763
Кањижа	4.244	317	855	5.416	28.996	30.545	12.915	26.548
Сента	4.708	310	459	5.477	29.968	28.772	12.823	28.463

Извор:

<https://www.pio.rs/sites/default/files/ostalo%202020/Statistika/2020/korisnici%20i%20prosecna%20penzija%20decembar%202020.pdf>

Број исплаћених пензија и просечна пензија исплаћена у децембру 2020. године у општини Нови Кнежевац износи 26.666 РСД. Највише пензионера је из категорије запослених (1.932) тј. оних који су били радно ангажовани у некој од фирми из различитих сектора, затим (129) који су обављали самосталну делатност, а потом (226) лица која су била осигурана преко пољопривреде или су наследили породичну

пољопривредну пензију. Износи просечних пензија у нашој општини се не разликују много од просека Републике и других филијала, а приметно је да су и даље много мањи од просечне потрошачке корпе, па чак мањи и од минималне потрошачке корпе, што нас доводи до закључка о веома тешкој економској ситуацији наших суграђана.

Привреда

Већи привредни субјекти у општини су:

- „Алева“ Д.О.О., Нови Кнежевац
- „Биорол“ Д.О.О., Нови Кнежевац
- „ТПС-Лабинпрогрес“ Д.О.О., Нови Кнежевац
- „Планер М“, Нови Кнежевац
- 8. Март“ Д.О.О., Београд (огранак Нови Кнежевац)

Д.О.О. „Алева“ Нови Кнежевац је

основана

1947.године, а под именом Алева

послује од 1952. године. Све до 1960. године основна делатност била је прерада и млевење зачинске паприке, а тада је уведен програм прераде воћа и поврћа (конзервисањем високим температурама и сушењем). Временом асортиман је све шири те данас броји преко 160 производа у неколико категорија: млевена зачинска паприка, сушено поврће, додаци јелима, супе, пудинзи, десерти, чајеви, ароматизовани напици... Сви производи су настали као резултат рада развојних тимова Алеве.

Слика 9. Зачинска „Алева“ паприка

Слика 10. "Венци" локалне паприке

Током 2005. Алева пролази кроз власничку трансформацију, постајући део групације „Флори трејдинг“. Уз све више окретање ка производњи функционалне хране Алева појачава своје маркетиншке извозне активности, јер обим њеног пословања превазилази регионалне оквире. Тада је трасиран и нови модернији имиџ уз комплетан редизајн идентитета и паковања свих производа.

Алевини производи су познати и ван граница наше земље на тржиштима европских земаља, Америке, Аустралије и однедавно Блиског истока.

Данас је Алева са својих око 250 стално запослених и око 120 сезонских радника компанија која представља окосницу развоја Новог Кнежевца и региона. Постигнути резултати су погонска снага која покреће Алеву у правцу напретка и успешног развоја.

„Биорол“ Д.О.О. је фабрика која запошљава 63 радника и основана је 2015. године на адреси Змај Јовина 1/А. Фабрика се бави ПРОИЗВОДЊОМ ВАЛОВИТОГ КАРТОНА (двослојни валовити картон у роланама, трослојни валовити картон у комбинацији е-вал, б-вал, ц-вал), ПРОИЗВОДЊОМ ТРАНСПОРТНЕ АМБАЛАЖЕ (штанцане кутије, американ кутије), ПРОИЗВОДЊОМ ПАПИРНИХ ХИЛЗНИ (хилзне пречника од 50мм до 200мм, девљине зида од 2мм до 15мм)

TPS NOVI KNEŽEVAC

„Лабинпрогрес ТПС“ Д.О.О. из Новог Кнежевца почело је са радом 2005. године као ћерка фирме хрватског Лабинпрогреса водећег произвођача мале пољопривредне механизације на просторима бивше Југославије. У погонима у Новом Кнежевцу компанија запошљава 51 радника.

Основна делатност предузећа је производња прикључака за мотокултиваторе и тракторе као главне производе Лабинпрогреса. Квалитет, поузданост и екстремно дуги век трајања главне су карактеристике производа овог произвођача. Модеран дизајн, рађен по принципу „Облик прати функцију“, континуираном разрадом стратешког развоја, улагањем у капацитете и програме те стручним усавршавањем

запослених ова компанија гради темеље позиције водећег произвођача пољопривредне механизације на подручју Средње и Југоисточне Европе.

„Планер М“ Нови Кнежевац је привредни субјект који је основан 2016. године као предузетничка радња. Бави се успешно делатношћу прераде дрвета, највише израдом квалитетних палета, запошљава око 15-ак радника и своје производе пласира на домаћем и страном тржишту. Има изузетан потенцијал да прошири своје пословање, повећа капацитета и упусти додатну радну снагу.

„8.Март“ Д.О.О. је компанија која већ неколико година послује у Новом Кнежевцу. Немачки произвођач чарапа 90% производње у Србији извози у Европску унију. Компанија запошљава око 150 радника у Новом Кнежевцу, а у плану је да са проширењем капацитета запосли још 50-60 радника.

Кретање броја привредних субјеката у општини Нови Кнежевац може се представити посредством следеће две табеле дате у наставку.

Кретање броја привредних субјеката у општини Нови Кнежевац може се представити посредством следеће табеле дате у наставку.

Табела 15: Подаци о броју привредних субјеката у општини Нови Кнежевац за период 2015-2019. године

Општина Нови Кнежевац	2015	2016	2017	2018	2019
Број привредних друштава	79	83	80	78	62
Број предузетника	182	194	201	181	177
Број привредних друштава на 1000 становника	7	8	8	8	6
Број предузетника на 1000 становника	17	18	19	18	17

Извор: Аналитички сервис ЈЛС

Табела 16: Подаци о броју новооснованих и угашених привредних субјеката у општини Нови Кнежевац за период 2015-2019. године

Општина Нови Кнежевац	2015	2016	2017	2018	2019
Број новооснованих привредних друштава	4	6	1	2	3
Број новооснованих предузетника	32	38	30	14	17
Број брисаних/угашених привредних друштава	2	1	3	3	22
Број брисаних/угашених предузетника	45	25	24	33	22

Извор: Аналитички сервис ЈЛС

Из претходне табеле се може видети да се број привредних друштава на територији општине Нови Кнежевац током периода 2015-2019. године смањио са 79 у 2015. години на 62 у 2019. години, што представља смањење од 17 привредних друштава или значајних (негативно) 21,52%.

Што се тиче предузетника стање није тако драматично лошије с обзиром да је број

предузетника смањен са 182 у 2015. години на 177 у 2019. години и представља смањење од свега 2.75%, али ако упоредимо са подацима из 2011. године када је број предузетника износио 2, то још више долази до изражаја и указује на чињеницу девастираниости, стагнирања привреде и једног општег стања на локалу где се услови за развој и неговање предузетничког духа не поправљају већ дужи низ година.

Развој МСП и предузетништва

Смањивањем производних капацитета великих привредних друштава која су деценијама пословала на територији Општине и запошљавала велики број становника, сектор малих и средњих предузећа и предузетништва (МСПП) полако преузима улогу у запошљавању радне снаге.

Ипак велики број предузетника не опстаје на тржишту те се њихов број, и поред константног регисровања нових, смањује током година. Опстају само они који имају добре уговоре, сигуран пласман, који извозе и могу да рачунају на сигурну наплату. Они који се изборе са свим потешкоћама савременог тржишног пословања успевају да одрже или повећају број запослених те доприносе у многоме функционисању привреде у Општини.

Свим привредним субјектима општина Нови Кнежевац као и друге значаје институције дају пуно подршку како би се МСП и предузетништво развило и генрисало позитивне пословне резултате. Уз остваривање таквих успешних резултата

S M B **Small Medium-sized Business**

пословања не би требало да изостану ни други значајни ефекти (повећање запослених, повећање просечне плате, пораст куповне моћи становништва...).

Од институција за подршку развоју сектора МСП које су активне на територији општине Нови Кнежевац могу се издвојити:

1. РРА Панонрег д.о.о. Суботица;
2. Регионална привредна комора Кикинда;
3. Опште удружење предузетника Нови Кнежевац.

Све ове институције реализујући своје редовне активности, а нарочито путем својих пројеката, утичу на побољшање ситуације у сектору МСП и предузетништва.

ПОЉОПРИВРЕДА

Пољопривреда

Пољопривредно земљиште

Од укупно расположивог земљишта 87,4% чини пољопривредно коришћено земљиште (21.085 ha) док неплодно земљиште, рибњаци, баре и слично заузима 13,9%, а шумско земљиште свега 0,05% (12 ha). Подручје територије општине Нови Кнежевац је са 80% прекривено ораницама и баштама од укупне површине коришћеног пољопривредног земљишта, док ливаде и пашњаци чине 19,1%, а удео воћњака и винограда је незнатан.

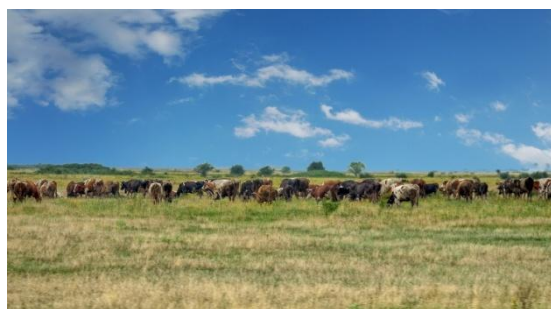
Пољопривредно земљиште у државној својини износи 7.634 ha, од чега је 3.455 ha издато у закуп.

Вишегодишњи засади

Општина Нови Кнежевац располаже са 135 ha воћњака и 7,47 ha винограда према попису из 2012. године међу којима преовлађује шљива са 31, 9 ha, кајсија 10,6 ha, ораси 10,3 ha, лешници 5,5 ha и остало воће.

Сточни фонд

У општини Нови Кнежевац се према попису из 2012 налази 373 објекта за смештај говеда капацитета 3.229 говеда, као и 1.372 објекта за смештај свиња капацитета 13.571 свиња. У општини Нови Кнежевац има 3.378 говеда, 9.271 свиња, 2.424 овце, 341 коза, 42.174 живине, 1.046 кошница пчела и остало.

Слика 11: Говеда на испашу - Филић

Механизација, опрема и објекти

Према попису пољопривреде из 2012 године општина Нови Кнежевац има 106 једноосовинских трактора и 923 двоосовинских трактора као и 52 универзална житна и 44 силажна комбајна. Остала пољопривредна механизација: 3 линије за шећерни репу, 119 берача кукуруза, 872 плуга, 507 тањирача, 335 дрљаче, 271 сетвоспремача, 36 ротфрезе, 336 растурача минералног ђубрива, 57 растурача стајњака, 369 сејалица, 412 прскалица, 5 атомизера, 944 приколице, 220 косилица. Опрема и механизација су углавном старији од 10 година мада је приметан тренд куповине нове механизације уз коришћење доступних субвенција. Објекти за смештај говеда 674 (капацитета 6.885), објекти за смешта свиња 926 (капацитета 35.115), објекти за смештај кокошака 716 (капацитета 37.216). Пописом је такође утврђено да има 7 сушара капацитета 6371 m³, 997 кошева за кукуруз, 36 пластеника површине 13.085 m².

Радна снага

У општини Нови Кнежевац према попису из 2012. године има 1477 газдинстава на којима је укупно запослено 129 стално запослених од чега је 124 мушкараца. Сезонска радна снага се користи током године са 99 радних јединица за породична и 88 радних јединица на газдинствима правних лица.

Табела 17: Број газдинстава, проценат у односу на 1000 становника и економска величина газдинстава у општини Нови Кнежевац упоредо 2011. година и 2018. година

Општина Нови Кнежевац	2012-Попис пољопривреде	2018-Анкета о пољопривреди
Број пољопривредних газдинстава	1,477	1,541
Број пољопривредних газдинстава на 1000 становника	132.8	149,25
Број пољ. газдинстава, као % укупног броја домаћинстава	34.52	36,01
Економска величина пољопривредних газдинстава, ЕУР ⁷	17,760,794	-
Економска величина пољ.газдинстава по газдинству, ЕУР	12,025	-
Коришћено пољопривредно земљиште, ha	21,085	49,707
Коришћено пољ. земљиште, као % укупне површине општине	69,13	83.40

Извор: Аналитички сервис ЈЛС

Табела 18: Број газдинстава, проценат газдинстава у односу на укупан број домаћинстава, коришћено пољ. земљиште у ha и проценат пољ. земљишта у односу на укупно, број трактора у општини Нови Кнежевац у односу на друге територијалне јединице – 2018. година

2018. година- Анкета о пољопривреди	РС	АПВ	Нови Кнежевац	Кањижа	Сента	Чока
Број пољопривредних газдинстава	564,541	127,070	1,541	2,345	1,297	1,453
Број пољопривредних газдинстава, као % укупног броја домаћинстава	22.69	18.25	36.01	23.22	13.82	31.16
Коришћено пољопривредно земљиште, ha	3,475,894	1,574,366	20,682	28,629	21,107	21,626
Коришћено пољопривредно земљиште, као % укупне површине општине	39.28	72.84	67,81	71,75	71.79	67,36
Број трактора	451,983	116,175	1,280	2,301	1,569	1,775
Број трактора на 100 ha коришћеног пољопривредног земљишта	13	7	6	8	7	8

Извор: Аналитички сервис ЈЛС

⁷ Економска величина пољопривредног газдинства се мери као укупна вредност стандардног аутпута (СА) газдинства изражен у еврима. СА неког пољопривредног производа представља просечну новчану вредност бруто пољопривредне производње по цени произвођача, која се очекује у 'нормалним' околностима производње

Структура пољопривредних газдинстава

У општини Нови Кнежевац регистровано је 1477 пољопривредних газдинстава који располажу са 24.771 ha земљишта. Структура пољопривредних газдинстава показује да је највећи део у категорији до 5 ha 1002 пољопривредна газдинства (68%), па следи група од 5-20 ha 272 пољопривредна газдинства (19%) и преко 20-100 ha 128 пољопривредна газдинства (9%) и преко 100 има 19 пољопривредна газдинства (1,2%).

Производња пољопривредних производа

Слика 12: Житна поља у Новом Кнежевцу

У општини Нови Кнежевац под житима и махунаркама је 11.392,48 ha, под индустријским биљем 3.260,78 ha, под воћњацима 135, 67 ha, под крмним биљем 1.164,46 ha, под поврћем, бостаном и јагодама 384,34 ha и под виноградима 7,47 ha

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника

У општини Нови Кнежевац постоје две земљорадничке задруге и 3 удружења пољопривредника.

Природни услови и животна средина

Рељеф општине Нови Кнежевац карактерише се свим оним елементима који су заједнички за рељеф целокупног северног Баната. То је равничарски простор са малим висинским разликама између нижих и

виших делова терена. Апсолутне висине се крећу од 76,5 до 93 метара.

Климатске карактеристике општине Нови Кнежевац сличне су приликама у Војводини па и у читавој Панонској низији. Средње месечне температуре постепено расту од најхладнијег јануара (0,5 C) до најтоплијег августа (22,9 C). Просечан број мразних дана износи 87,8 што износи 24% од укупног броја дана у години.

Просечна количина падавина има вредност 623,9 милиметара. Падавинама је најбогатије лето када просечно падне 198,0 милиметара, мада због високих температуре и испаравања представља сушније годишње доба. Град се у просеку јавља 1,2 дана годишње по мерењима али се у ствари јавља чешће али захвата на срећу мање локалитете.

Општина има хетерогену педолошку структуру. Заступљена су земљишта са добрим физичко-хемијским својствима и производним могућностима, али има и лошијих. Половину општинског земљишта чине ритска смоница и ритска црница које имају нешто лошије физичке особине, теже су за обраду али спадају у потенцијално плодна земљишта. Лесну зараван општине покрива чернозем који има најбоље физичко-хемијске особине, лак је за свестрану обраду и има велику плодност. Поред ових најраспрострањенијих типова земљишта постоје и слатине, алувијална земљишта и иницијално земљиште.

Слика 13: Сунцокрет у Кнежевачком атару

Подземне воде се налазе на различитим дубинама и то како плиће фреатске издани, тако и дубоке или артешке издани. Горњи ниво фреатске издани у алувијалној равни је у највећем броју примера је на дубини од 1,7 до 2,2 метара. Ова издан се на лесној тераси налази на већим дубинама, најчешће између 4,7 и 7,3 метара. На ритским теренима издан је најближа површини од 2,0 до 2,5 метара. Горњи ниво фреатске издани је подложен мањим или већим

сезонским колебањима током године, што зависи од притицања и губљења воде. Највећи значај воде фреатске издани је у њеном утицају на влажење земљишта путем капиларног издизања. Површинске воде чине реке Тиса и мрежа канала и више бара. Тиса представља западну границу општине Нови Кнежевац, њене највеће ширине 300 метара а најмање 150 метара.

УГОСТИТЕЉСТВО И ТУРИЗАМ

Туризам и угоститељство

Слика 14: Фонтана у Новом Кнежевцу

Туризам у општини Нови Кнежевац није довољно развијен, а на то је утицала недовољно уређена инфраструктура за пријем гостију, недостатак смештајних капацитета, неискоришћеност потенцијала које пружа река Тиса, непостојање туристичке организације, ниска повезаност општина низ реку Тису о питању туризма, непостојање препознатљивости симбола или специфичности везаних за саму Општину.

Као потенцијали за развој туризма наводе се река Тиса, богато ловиште, археолошка налазишта и близина граница.

Туризмом се у општини бави члан већа који је ресорно задужен за туризам а туристичка организација не постоји.

Планирани облици туризма у општини Нови Кнежевац

Вид туризма
● Спортско-рекреативни туризам
● Риболовни туризам
● Транзитни туризам
● Ловни туризам
● Излетнички туризам
● Сеоски – рурални туризам
● Еко-туризам
● Културно-манифестациони туризам

Туристички ресурси општина Нови Кнежевац

- Стари парк у Новом Кнежевцу (парк пејсажне архитектуре),
- Људски ресурси-мултинационалност и мултикултуралност

1. НОВИ КНЕЖЕВАЦ

- ПРАВОСЛАВНИ ХРАМ САБОРА СВЕТИХ АРХАНГЕЛА
- ПРАВОСЛАВНИ ХРАМ СВЕТОГ АРХАНГЕЛА МИХАИЛА И ГАВРИЛА У ОБИЛИЋЕВУ
- РИМОКАТОЛИЧКИ ХРАМ У НОВОМ КНЕЖЕВЦУ СВЕТИ ЈУРАЈ МУЧЕНИК
- СВЕТИ БУНАР
- ДВОРАЦ ПОРОДИЦЕ СЕРВИЈСКИ (ШУЛПЕОВ ДВОРАЦ)
- КАПЕЛА СЕРВИЈСКИ
- КАПЕЛА ПОРОДИЦЕ ТАЛИЈАН
- ДВОРАЦ МАЛДЕГЕМ
- ОЛАЈНИЦА (У АЛЕВИ)
- НАРОДНА БИБЛИОТЕКА „БРАНИСЛАВ НУШИЋ“
- ЛЕГАТ АКАДЕМИКА ВАСИЛИЈА КРЕСТИЋА
- ПОЗОРИШТЕ
- ДОМ КУЛТУРЕ „ТИСАЂЕНЂЕ“
- ЕТНО КУЋА
- СПОМЕНИК ЕМИЛУ ТАЛИЈАНУ
- ЧИТАОНИЦА
- ЗГРАДА ОПШТИНЕ СА ДВОРИШТЕМ
- ЛОВ И РИБОЛОВ
- ДОМАЋА РАКИЈА
- ДИВЉАЧ
- ЗАШТИЂЕНА ФЛОРА И ФАУНА
- БИЦИКЛИСТИЧКА СТАЗА
- РЕКРЕАТИВНИ ТЕРЕНИ ЗА БАВЉЕЊЕ СПОРТОМ НА ВИШЕ ЛОКАЦИЈА
- ИЗЛЕТНИЧКЕ ЛОКАЦИЈЕ
- КЕЈ (ШЕТАЛИШТЕ) УЗ РЕКУ ТИСУ

2. ФИЛИЋ

- СПОМЕН КУЋА „РИЦЕ“
- ПАШЊАЦИ

3. СРПСКИ КРСТУР

- ПРАВОСЛАВНИ ХРАМ СВЕТОГ ВЕЛИКОМУЧЕНИКА ГЕОРГИЈА
- ДОМ КУЛТУРЕ
- СПОРТСКО ЈЕЗЕРО
- ПЛАЖА
- ЛОВИШТЕ
- БИЦИКЛИСТИЧКА СТАЗА

4. ЂАЛА

- ПРАВОСЛАВНИ ХРАМ САБОРА СВЕТИХ АРХАНГЕЛА
- ЛОВАЧКА КУЋА
- ЛОВИШТЕ
- БИЦИКЛИСТИЧКА СТАЗА

5. БАНАТСКО АРАНЂЕЛОВО-СИГЕТ

- ПРАВОСЛАВНИ ХРАМ САБОРА СВЕТИХ АРХАНГЕЛА
- ПАШЊАЦИ ВЕЛИКЕ ДРОПЉЕ
- СИГЕТСКЕ ЛИВАДЕ
- КАТОЛИЧКИ ХРАМ СВЕТА ПОРОДИЦА
- СПОМЕН ПАРК
- ДОМ КУЛТУРЕ

6. МАЈДАН-РАБЕ

- АРХЕОЛОШКО НАЛАЗИШТЕ ОД XI-XV ВЕКА
- КАТОЛИЧКИ ХРАМ СВЕТОГ АДАЛБЕРТА (РАБЕ)
- КАТОЛИЧКИ ХРАМ ВЕЛИКЕ ГОСПЕ МАЂАРА

7. ПОДЛОКАЊ

- ЗАВИЧАЈНИ МУЗЕЈ
- СЕОСКА АМБИЈЕНТАЛНА ЦЕЛИНА

Манифестације

У општини Нови Кнежевац организују се бројни догађаји и манифестације како туристичког тако и дугог типа (локална дешавања у циљу славља, поштовања и неговања традиције). Заступљене су у свим насељеним местима и вођене су мултикултуралним и мултинационалним смерницама како би биле удовољене потребе свих житеља општине.

Неке од најзначајнијих манифестација су:

„Град на води“ – кување рибље чорбе, манифестација која се одржава јула месеца на обали реке Тисе у Новом Кнежевцу.

Организатор манифестације је општина Нови Кнежевац. Догађај је међународног карактера, а има за циљ јачање културних, привредних и друштвених капацитета наше средине. Централни део манифестације јесте такмичење у кувању рибље чорбе које има интернационални карактер. Током целог дана буде организован забавни програм који се најчешће завршава са концертом и ватрометом у вечерњим часовима.

Слика 15: Тиска рибља чорба

„Логани Тиски спуст“ је манифестација коју традиционално организује Општина. Међународног је карактера и окупља највећи број посетилаца током године.

Слика 16: „Логани Тиски спуст 2015.“

Траје 3 дана (цео викенд) и програмом је обухваћен забавни садржај за све узрасте. Поред уживања у лепом амбијенту реке Тисе посетиоци могу да се опробају у играма без граница, фудбалу на песку, одбојци, у вучи конопца и разним другим активностима.

Централни догађај манифестације је спуштање реком Тисом од „жуте куће“ до Новог Кнежевца (дужином од 8 km низводно) у пловилима одабраним по вољи учесника. Пригодан уметнички програм, дружење уз тамбураше и ловачке специјалитете додатно обогађује овај дан.

Циљ манифестације је вратити људе на реку и истаћи њен значај, указати на неопходност спречавања загађења, користи које река пружа својој околини, указати на значај туризма као развојног потенцијала Потиског региона.

„Севернобанатски сусрети фолклорног стваралаштва“ - манифестација која се одржава 25-ог априла сваке године.

Из године у годину привлачи све већи број учесника и гледалаца. Организатор је КУД „Тисађенђе“ из Новог Кнежевца, а у оквиру међународне фолклорне манифестације, организује се и вашар традиционалних заната, рукотворина и ручних радова.

Учествују удружења које се баве очувањем старих заната не само из Општине, већ и из околних општина и суседних држава (Мађарске и Румуније).

Привлачењем све већег броја туриста и гледаоца, постиже се све веће промовисање природне лепоте и знаменитости Новог Кнежевца и његове околине. Сматра се да је то веома добра прилика да се уз очување и неговање традиције и обичаја формира позитивни имиџ нашег града како према домаћим тако и према туристима из иностранства.

Слика 17: Наступ КУД „Тисађенђе“

Током година многе од манифестација су престале да се одржавају или су измениле облик и форму у којој опстају. Настојања локалне самоуправе и ентузијаста који воле своја места у нашој општини уливају нада да ће се и у будућности све више оваквих догађаја одржавати сваке године, а у прилог томе говори и чињеница да се на мала врата враћа „Лето на Тиси“. Свима који познају Нови Кнежевац оно буди лепа сећања на многобројна културно-уметничка, гастрономска и спортска дешавања на реци у Новом Кнежевцу током летњег периода чиме се значајно унапређује квалитет живота мештана и обогађује туристичка понуда места.

Табела 19: Традиционалне туристичке и друге манифестације у општини Нови Кнежевац⁸

	Назив манифестације	Место одржавања	Време одржавања	Организатор	Опис
1	Ускршњи концерт	Нови Кнежевац	Март-Април	Општина Нови Кнежевац	Културно дешавање
2	Буч – Слава места	Нови Кнежевац	24. апр	Римокатоличка црква	Верски догађај са вашаром у центру града и пропратним садржајима
3	Севернобанатски сусрети фолклорног стваралаштва	Нови Кнежевац, трг	25. апр	КУД "Тисађенђе"	Велики фолклорни сусрет са гостима из Мађарске и Румуније
4	Дани ДКМТ регије	Мајдан, Рабе	Друга половина маја	Општина Нови Кнежевац	Отворене границе Србије, Мађарске и Румуније са пропратним садржајем
5	Фестивал фолклора („Ај поведи ај заиграј – Лука Попов“)	Српски Крстур	Последњи викенд јуна	Куд "Милан Ајваз"	Традиционални – меморијални фолклорни сусрети
6	Видовданска академија	Нови Кнежевац	28. јун	Црквена општина Обилићево	Културно дешавање
7	"Град на води" Интернационално такмичење у кувању рибеље чорбе	Нови Кнежевац, Обала реке Тисе	Први викенд јула	Општина	Велико такмичење у кувања рибеље чорбе са више од 90 котлица и увече концерт познатог уметника
8	Ђамус	Ђала	Крај јула	МЗ Ђала	Такмичење певача аматера
9	Крајишки дани	Сигет	2. авг	МЗ "Б.Аранђелово"	Слава села са културно-спортским дешавањима
10	Логани Тиски спуст	Нови Кнежевац	Други викенд августа	Општина Нови кнежевац	Јединствени рафтинг реком Тисом неконвенционалним пловилима и целодневна забава за све узрасте
11	Дан Подлокања	Подлокањ	3. викенд августа	МЗ Б.Аранђелово	Културно-спортска дешавања
12	Светостефански празник новог хлеба	Нови Кнежевац	Задњи викенд августа	КУД "Тисађенђе"	Култарно-верско дешавање са великом посећеношћу
13	Мото сабор	Нови Кнежевац	Задњи викенд августа	М.К. "Нови Кнежевац"	Мото роцк-блуес сабор
14	Ракијада и пасуљијада	Ђала	Почетак септембра	МЗ Ђала	Кулинарско такмичењеи одабир најбоље домаће ракије
15	Фестивал камерне музике "Тисин цвет"	Нови Кнежевац	септембар	Народна библиотека "Бранислав Нушић"	Међународни фестивал класичне музике
16	Дани Филићана	Филић	Задњи викенд септембар	За бољи Н.Кнежевац	Сусрет свих мештана са културним дешавањима

Извор: Општинска управа општине Нови Кнежевац

⁸ Најпосећеније или са најдужом традицијом

Смештајни капацитети

Табела 20: Привредна друштва, предузетници и удружења која нуде смештај у општини Нови Кнежевац

Назив угоститеља	Назив објекта	Место/ Насеље	Врста објекта	Категорија	Укупан број смештај. јединица	Укупан број кревета	Укупан број индивид. лежаја
ЛОВАЦ Н.Н. ЂАЈИЋ ДОО НОВИ КНЕЖЕВАЦ	ЛОВАЦ Н.Н. ЂАЈИЋ ДОО НОВИ КНЕЖЕВАЦ	НОВИ КНЕЖЕВАЦ	Ресторан са преноћиштем	****	10	14	19
УДРУЖЕЊЕ „ГРЕЕНФОКС“ (GREENFOX)	УДРУЖЕЊЕ „ГРЕЕНФОКС“ (GREENFOX)	ФИЛИЋ	Кућа	*	4	11	11
КИНГА ОРОС – ПАНСИОН “ТИСКИ ЦВЕТ”	КИНГА ОРОС – ПАНСИОН “ТИСКИ ЦВЕТ”	НОВИ КНЕЖЕВАЦ	Кућа	*	3	6	6
SOBE KATARINA (KATARINA ROOMS)	SOBE KATARINA (KATARINA ROOMS)	НОВИ КНЕЖЕВАЦ	Кућа	**	3	9	10

Извор: Општинска управа општине Нови Кнежевац

У Општини Нови Кнежевац објекат који нуди смештај туриста јесте „Ловац Ђајић НН“ ДОО односно Ловачки дом на обали реке Тисе.

Слика 18: Објекат „Ловац Ђајић НН“ ДОО

Смештајни капацитет је 25 лежаја. Осим смештаја овај објекат има и квалитетан ресторан са великом терасом и једнственим погледом на реку и прелепи мост.

https://www.facebook.com/Lovac-105530867905758/photos/?ref=page_internal

Осим овога, смештај се нуди и у објекту под називом „Green Fox“ који се налази у Филићу.

Слика 19: „Greenfox“ - унутар објекта

Објекат се налази у руралном насељу и погодан је за организацију руралног и ловног туризма, еко и агро туризма и других разних манифестација. Објекат нуди смештајни капацитет од око 20 лежаја, салу за потребе исхране и предавања, у дворишту објекта има мало језеро и башта погодна за организовање разних врста скупова.

<https://www.facebook.com/0greenfox/>

Нови објекат за смештај туриста који се налази у Новом Кнежевцу у улици Добровољачка 10 под називом „Katarina Rooms“, карактерише локација пуна мира и тишине које га чине идеалним за “пуњење” батерија и животне енергије.

Слика 20: Катарина собе лого и смештај

Објекат располаже са капацитетом од 10 лежаја у три собе, има 3 засебна купатила, дневни боравак и кухињу. У свакој соби постоји ТВ, клима уређај. Опремљеност објеката је на највишем нивоу, водило се рачуна да гости имају потпун комфор, све је ново и квалитетно а цео објекат покривен бежичним интернетом. Објекат се не издаје за прославе и журке .

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100075169952321>

Као један од проблема у области туризма може се и навести недостатак смештајног капацитета и туристичке инфраструктуре. Један од предлога је радити на развоју руралног, ловног и наутичког туризма. Обезбедити инфраструктурну и едукативну и логистичку подршку.

Туристичка инфраструктура

Обала реке Тисе је у односу на суседне општине врло оскудно уређена, располаже само основним инфраструктуром за потребе развоја туризма (доведена је вода и струја на обалу реке односно плажу), нема базена и садржаја за децу нижег узраста, неопходни спортски садржаји и понуда. Недостатак општине јесте непостојање изграђеног базена чиме би се употпунила понуда рекреативног садржаја. У претходних десет

(10) година урађено је много на самом уређењу обале реке Тисе у Новом Кнежевцу. Раскрчено је дивље растиње, скинуте велике количине наноса муља које је река нанела, постављене кабине за пресвлачење, монтирани додатни тушеви, уређен терен за одбојку, терен за пиџиген, али се у последње време та инфраструктура осипа, на мети је често вандала и полако се враћамо на старо стање да љубитељи приобаља губе наду у институције и свест суграђана о очувању природног богатства које нам је дато. Стари понтон је пропао а на његово место је дошао нови мањих димензија који не задовољава потребе свих грађана. Додуше неколико мањих понтона је постављено дуж градске плаже, те је улазак и излазак купачима олакшан.

Слика 21: Обала реке са Марином за чамце

Ловни и риболовни туризам

Ловни туризам биће један од атрактивнијих видова туристичке понуде општине Нови Кнежевац, будући да је већи део подручја Општине погодан за лов. Значајнија ловишта су: „Велики Сигет“, потом „Новокнежевачки ритови“ – Нови Кнежевац, „Ревеница“ – Српски Крстур и „Кочоват“ – Банатско Аранђелово. Најзаступљеније врсте дивљачи су: срна, зец, лисица, фазан и пољска јаребица. На територији општине постоје регистрована четири (удружења ловаца) која се баве проблемима и унапређењем услова за организацију лова. Ова област добро је организована и у великој мери утиче на пораст ловног туризма. Ловиште „Велики Сигет“ установљено је 1994. год. и простире

се на 30.539 хектара од чега највећи део представљају њиве 74% и ливаде и пашњаци 12,67%. Ловна површина чини 29.085 ha. Ловиште је равничарског типа и највећим делом је под пољопривредним културама.

Слика 22: Срндаћ у ловишту ЛУ „Емил Талијан“ Нови Кнежевац

Један од занимљивијих догађаја који се одвија на овом ловишту јесте „Хајка на кочоватску лисицу“, традиционална манифестација у организацији Ловачког друштва „Фазан“ из Банатског Аранђелова осмишљена са циљем да обогати туристичку понуду општине Нови Кнежевац, пре свега у сегменту ловног туризма. Хајка се одржава средином јануара, и окупља више од 150 ловаца из читаве земље у настојању да дођу до вредног трофеја, будући да је основна карактеристика кочоватске лисице изузетан квалитет крзна и истинска лукавост, што надметање чини занимљивијим.

Риболов

Под риболовним туризмом подразумевају се сви облици спортског и туристичког риболова на реци Тиси и рибњацима/језерима за пецање. У Општини постоје четири риболовачка удружења и то:

- Удружење спортских риболоваца „Тиса“, Нови Кнежевац
- Удружење спортских риболоваца „Тиса 158“, Српски Крстур
- Удружење спортских риболоваца „Св. Сава“, Српски Крстур“

- Удружење спортских риболоваца „Банатски греч“, Банатско Аранђелово.

У оквиру својих активности претходних година, ова риболовачка удружења су својим ангажовањем допринели на унапређењу риболовног и пловног туризма на реци Тиси на потезу који захвата територија наше општине.

Неке од њихових активности су:

- организација такмичења у кувању рибље чорбе 2010-2015,
- изградња мини марине са видео надзором,
- изградња рампе за спуст чамаца,
- изградња рибњака за спортски риболов,
- уређење обале реке Тисе,
- организовање школе риболова.

Слика 23: Пецарош на Тиси

Постојање привредног риболова без ограничења улова рибе и криволов доводи до тога да се смањује количина рибе и опада заинтересованост туриста који уживају у риболову, што наравно негативно утиче на развој туризма.

Лов и риболов су свакако туристички потенцијали на којима треба радити и користити природне капацитете и предности наше општине. Сва удружења се углавном финансирају из буџета општине Нови Кнежевац и путем продаје риболовачких дозвола (ова средства су минимална) што је веома мало у односу на потребе развоја туризма из ове области.

Објекти за посматрање (дворци)

Нови Кнежевац је познат по споменицима културе, од којих су неки под заштитом државе: Капела Сервијски (Сервицки), дворца Сервијски-Шулпе, летњиковач Малдегхем, икона Светог Ђорђа у католичком храму и православна црква Светог архангела Михајла са иконостасом.

Дворац „Сервијски-Шулпе”

Дворац „Сервијски-Шулпе” у Новом Кнежевцу изградио је богати трговац и угледни грађанин новосадског Магистрата Марко Сервијски, који је на првој лицитацији коморских добара, одржаној 1781-82. год., купио спахилук Турску Кањижу, чиме је добио племићку титулу и право на предикат „од Турске Кањиже”. Након куповине спахилука, 1793. год. изградио је дворца.

Слика 24: Дворац Сервијски – Шулпе (нов изглед)

Његов син Ђорђе, оставио је дворца и имање у Кањижи својој сестричини Катарини, која је удајом за Емила Шулпеа имање и дворца донела у мираз породици Шулпе. Иначе, у згради је, док су у њој боравили првобитни власници била велика библиотека са око 3.000 књига, а у дворцу су се налазили ретки примерци старог мајсенског порцелана, предмети од сребра, бронзе, стари и скупоцени намештај и богата збирка ловачких портрета и старог трофејног оружја. Сав покретни материјал је након Другог светског рата развучен.

Слика 25: Капела породице Сервијски

Наследници Катарине Шулпе били су чланови породице Талијан, који су саградили још два објекта у Новом Кнежевцу. До недавно се у дворцу налазила Служба за катастар непокретности који припада Републичком геодетском заводу, судска архива, а велики део објекта је неискориштен и тренутно се не користи. Из тог разлога доста је запуштен и у веома лошем стању. Приликом адаптације објекта за административне службе дворца је изгубио аутентичност спахијске породичне зграде. Дворац је културно добро од великог значаја, али није отворен за посетиоце, а према најновијим информацијама враћен је реституцијом потомцима породице и приватно је власништво.

Слика 26: Скулптура испред дворца

Дворац Малдегем

Дворац Малдегем (Малдегхем) је изграђен 1910. године за грофовску породицу по којима је зграда и добила име. Племићка породица Малдегем је из Белгије, тачније из града у западној Фландрији, који носи име као и породица, Малдегем. Први је у тадашњу Турску Кањижу стигао гроф Артур Малдегем, официр и доктор права, али није ту и остао. Он се венчао са Георгином Бајер, кћи Ота Бајера и Албертине, рођене Шулпе из Турске Кањиже. Након синовљеве смрти, Георгина је решила да се врати у завичај и да тамо сагради летњиковац како би могла бити чешће са својом родбином. Почела је изградњу дворца 1904. год., али није дочекала његов завршетак изградње 1910. год. Иако није била толико стара грофица Георгина је умрла 1907. год. Након Првог

Светског рата. У дворцу је једно време била болница, па интернат, управа полиције и банка.

Данас се Народна библиотека „Бранислав Нушић“ налази у згради племићког дворца породице Малдегем, у парку који је под заштитом, као и сама зграда, у којој је библиотека смештена од 1968. год. Библиотека поседује око 40.000 књига на српском И мађарском језику. У оквиру постојећих одељења налази се и просторија легата нашег академика др Василија Крестића, са збирком научних радова, претежно из историје. Зграда је 2015. године реновирана захваљујући општини Нови Кнежевац и у изузетно добром стању. културно је добро од великог значаја, а отворена је за посетиоце.

Слика 27: Зграда библиотеке

Друштвени развој и квалитет живота

СТАНОВНИШТВО

Опис тренутне ситуације

Основни демографски подаци

Табела 21: Основни подаци

Површина (км ²) ¹	305	(2019)
Број насеља ²	9	(2019)
Становништво — процена средином године ³	10089	(2020)
Густина насељености (број становника/км ²) ³	33	(2020)
Стопа живорођених ³	9	(2020)
Стопа умрлих ³	21	(2020)
Стопа природног прираштаја ³	-13	(2020)
Очекивано трајање живота живорођених (просек година) ³	72	(2020)
Просечна старост (у годинама) ³	44	(2020)
Индекс старења (60+ год. / 0—19 год.) ³	143	(2020)
Просечан број чланова домаћинства ⁴	2.57	(2011)
Пројектован број становника (средња варијанта - нулти миграциони салдо) ³	9007	(2041)
Пројектован број становника (средња варијанта са миграцијама) ³	8992	(2041)

Извор: (преузето са аналитичког сервиса ЈЛС)

1 Републички геодетски завод

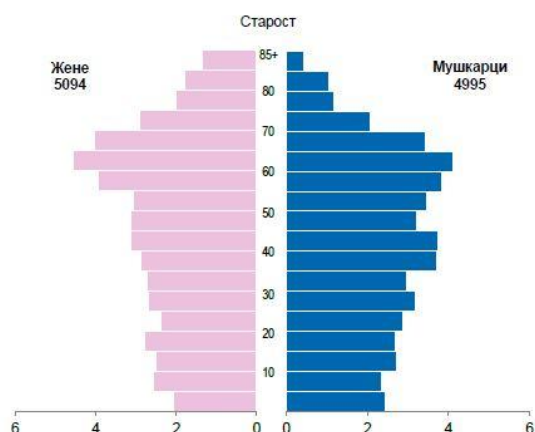
2 Територијални регистар, РЗС

3 Витална статистика, РЗС

4 Попис становништва, домаћинства и станова, РЗС

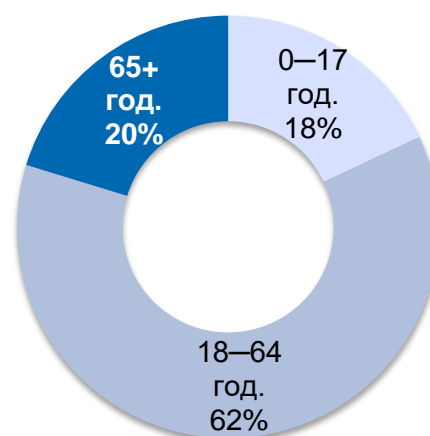
Графикон 3: Становништво по петогодишћима и полу, 2020. (%)

Становништво по петогодишћима и полу, 2020. (%)

Извор: Витална статистика, РЗС

Графикон 4: Становништво по петогодишћима и полу, 2020. (%)

Извор: Витална статистика, РЗС (преузето аналитички сервис ЈЛС)

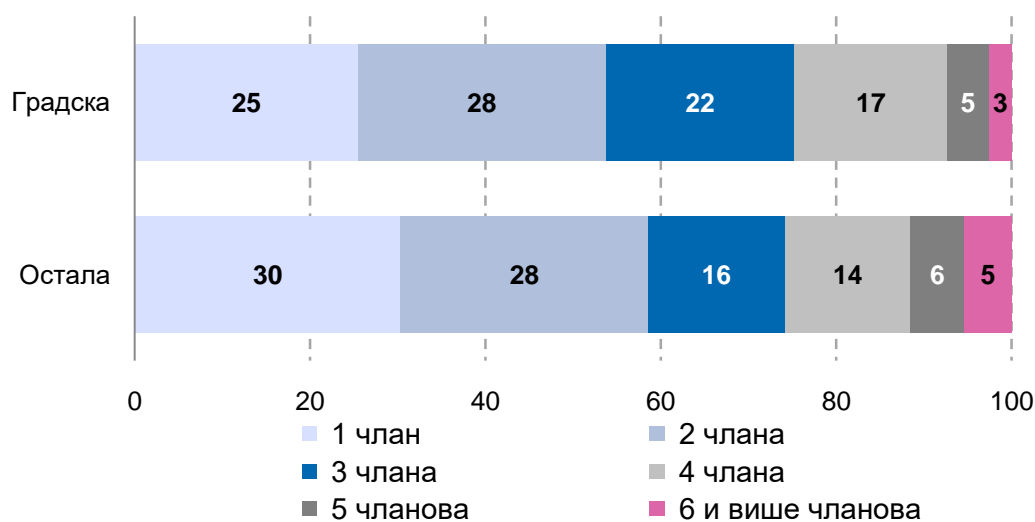

Табела 21: Становништво према старосним групама и полу, 2019–2020.

	2019		2020	
	Ж	М	Ж	М
Деца старости до 6 година (предшколски узраст)	320	338	306	348
Деца старости 7–14 година (узраст основне школе)	413	427	415	411
Деца старости 15–18 година (узраст средње школе)	228	213	231	220
Деца старости 0–17 година	910	925	893	925
Број младих (15–29 година)	796	889	793	884
Радни контингент становништва (15–64 година)	3203	3484	3154	3411
Укупан број становника	5142	5067	5094	4995

Извор: Витална статистика, РЗС (Преузето аналитички сервис ЈЛС)

Графикон 5: Домаћинства према броју чланова и типу насеља, 2011. (%)

Извор: Витална статистика, РЗС (Преузето аналитички сервис ЈЛС)

ОБРАЗОВАЊЕ

Образовање

Образовни капацитет општине Нови Кнежевацни капацитет општине Нови Кнежевац није се у многоме промену претодних година. Неке модификације десиле су се на нивоу средњег образовања. Из тога произилази да на територији Општине постоји образовна мрежа институција која обухвата предшколску установу „Срећно дете“ са огранцима у свим месним заједницама. Основно образовање организовано је у основној школи „Ј.Ј.Змај“ са огранцима у свим месним заједницама, а основно образовање одвија се и у Основној музичкој школи само у Новом Кнежевцу. Средње образовање одвија се само у Новом Кнежевцу и то у средњој школи која је настала фузионисањем Средња стручна школа и Гимназија. Преглед образовних институција за различите нивое образовања, са седиштем у општини Нови Кнежевац, дате су у наставку:

Предшколска установа:

Предшколска установа "Срећно дете", Нови Кнежевац
веб презентација: <http://pusrecnodete.edu.rs>

Основна школа:

Основна школа "Јован Јовановић Змај", Нови Кнежевац
веб презентација: <http://www.os-jjz-nk.edu.rs>

Средње школа:

Гимназија и стручна школа "Доситеј Обрадовић", Нови Кнежевац
веб презентација: <https://ssdonk.edu.rs>

Музичка школа:

Музичка школа Нови Кнежевац
веб презентација: <http://www.muzsknk.edu.rs>

Предшколска установа

Предшколска установа „Срећно дете“ Нови Кнежевац обухвата целокупну територију новокнежевачке општине у 6 објеката, 2 у насељу Нови Кнежевац и 4 у осталим насељима општине у којима је смештено око 305 деце, узраста од једне до 6,5 година односно до поласка у школу. Васпитни рад се одвија на два језика (српском и мађарском), те се о наставном језику родитељи опредељују приликом уписа у вртић.

Табела 22: Предшколско образовање општина Нови Кнежевац 2015-2020. година

Општина Нови Кнежевац	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Број деце у предшколском образовању	280	274	284	300	305	300
Деца узраста 0-3 године у предшколском васпитању и образовању	44	42	67	63	67	66
Деца узраста од 3 године до поласка у ППП у предшколском васпитању и образовању	140	166	138	155	167	144
Деца која похађају припремни предшколски програм	66	90	76	95	102	90

Извор: РЗС и аналитички сервис ЈЛС

Основно образовање

У Општини постоји централна Основна школа у Новом Кнежевцу, и огранци у Ђали и Мајдану где наставу похађају деца до 4-ог разреда основне школе, док у Српском Крстуру, Банатском Аранђелову похађају деца до 8-ог разреда основне школе.

На нивоу основног образовања на територији општине налази се и Основна музичка школа у коју је уписано 152 деце из целе општине, с тим да је сада омогућено и одраслима да похађају часове из области свог интересовања.

Табела 23: Основно образовање општина Нови Кнежевац 2015-2020. година

Општина Нови Кнежевац	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ученици уписани у основне школе	833	799	801	727	721	693
Ученици који су завршили 8. разред основне школе	69	85	101	88	87	80
Број деце обухваћене основним образовањем за децу са сметњама у развоју и инвалидитетом	23	29	30	28	23	19
Нето стопа обухвата основним образовањем (%)	91.1	88.5	85.4	83.2	81.7	80.4
Стопа завршавања основне школе (%)	69.6	71.7	90.3	80.7	79.0	77.8
Стопа одустајања од школовања у основном образовању (%)	1.9	4.3	0.3	4.1	1.0	0,0

Извор: РЗС и аналитички сервис ЈЛС

Неки од проблема у образовању су: број деце се из године у годину смањује; затварање одељења због смањеног броја деце и због Закона о обавезном смањењу броја запослених у јавном сектору; проблем обезбеђења квалитетног и стручног кадра, нарочито на језику мањине.

Средње образовање

У општини Нови Кнежевац постоји од претпрошле године 1 средња школа и то Гимназија и стручна школа "Доситеј Обрадовић" Нови Кнежевац која је настала фузионисањем новокнежевачке гимназије и средње стручне школе. Тренутно постоје следећи смерови:

- Саобраћај: **IV техничар друмског саобраћаја** (на српском), **III возач моторног возила** (на мађарском језику);
- Трговина, туризам и угоститељство: **III кувар и посластичар** (на српском и мађарском језику) и
- **Гимназија** (општег типа) на српском језику.

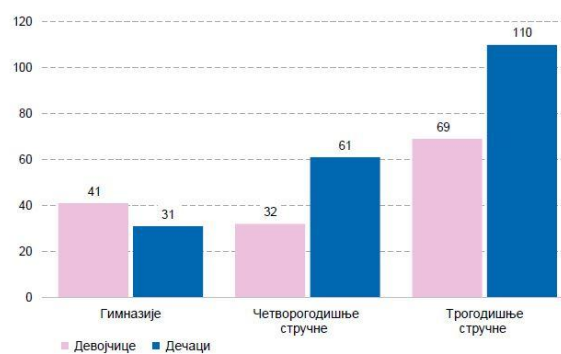
Постоји тренд раста уписаних ученика на српском језику, као и смањења уписа ученика на мађарском језику.

Табела 24: Средње образовање општина Нови Кнежевац 2015-2020. година

Општина Нови Кнежевац	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ученици уписани у средње школе	306	319	324	348	380	344
Ученици који завршавају средњу школу	30	61	85	104	101	98

Извор: РЗС и аналитички сервис ЈЛС

Графикон 6: Ученици уписани у средње школе, 2020

Извор: Статистика образовања, РЗС

Графикон 7: Ученици који завршавају средњу школу, 2020

Извор: Статистика образовања, РЗС

Здравствена заштита

На територији Општине Нови Кнежевац здравствену заштиту становништва обезбеђује Дом здравља Нови Кнежевац са стационаром и Специјална болница за психијатријске болести „Свети Врачеви“.

Дом здравља Нови Кнежевац уз Специјалистичку болницу је здравствена установа која настоји пружати комплетну и благовремену здравствену заштиту на примарном и специјалистичко-консултативном нивоу, реализујући активности превентиве, просвећивања, куративе и рехабилитације, задовољавајући тако потребе становништва општине Нови Кнежевац па и шире.

У обављању здравствене делатности у Дому здравља обезбеђује се:

1. превентивна здравствена заштита за све категорије становника
2. хитна медицинска помоћ (санитетско возило)
3. здравствена заштита одраслих - општа медицина
4. кућно лечење и здравствена нега
5. поливалентна патронажа
6. здравствена заштита жена
7. здравствена заштита деце и школске деце
8. стоматолошка здравствена заштита
9. здравствена заштита запослених - медицина рада
10. лабораторијска дијагностика
11. радиолошка дијагностика
12. ултразвучна дијагностика
13. пнеумофизиолошка здравствена заштита
14. заштита менталног здравља - психијатрија
15. интерна медицина
16. офталмологија
17. фармацеутска здравствена заштита - апотека

Табела 25: Преглед података здравство 2015-2019. година у општини Нови Кнежевац

Општина Нови Кнежевац	2015	2016	2017	2018	2019
Укупан број запослених у здравственим установама	242	231	225	217	211
Број лекара	36	34	34	33	33
Број становника на једног лекара	299	312	308	313	309
Број лекара на 1000 становника	3.35	3.2	3.25	3.2	3.23
Број стоматолога у здравственим установама	3	3	3	3	2
Број стоматолога на 1000 становника	0.28	0.28	0.29	0.29	0.2
Стоматолози на 1000 становника-стоматолошка заштита деце, школске деце и омладине	0.9	0.5	1	0.5	0.5
Број оболелих од туберкулозе	0	0	0	1	0
Обухват жена у току првог триместра трудноће савременом здравственом заштитом (%)	65.7	59.52	31.25	92.41	92.41
Обухват трудница патронажним посетама (број)	/	/	/	/	/

Извор: РЗС и аналитички сервис ЈЛС

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Социјална заштита

Процентуални удео становништва корисника социјалне и породично-правне заштите износи 35,92 (2019. година) што је изузетно велико повећање у односу на проценат из 2015. године 26,16%. Приметно је да се број корисника повећава последњих година што доводи до закључка о константном паду стандарда становништва. Највећи број корисника соц. заштите јесу породице које остварују новчану социјалну помоћ (НСП).

Најбројнија групација корисника права у социјалној заштити су одрасла лица (преко 50%). У групи одраслих су идентификоване три значајне групације, а то су незапослени, особе са инвалидитетом и породице у кризи, што говори о наставку осиромашења становништва, а с друге стране о честој појави нефункционалности породице.

Постоји константно усавршавање радника Центра за социјални рад у области хранитељства, како би се број деце на смештају у установе социјалне заштите смањило, али и укупан број деце обухваћено овим видом заштите. Број деце у периоду 2010 – 2015. год. која су користиле услуге хранитељства кретао се између 20 – 25. Такође се ради и на стварању боље мреже подршке хранитељским породицама и деци без адекватног родитељског старања у општини. За стара лица и децу са посебним потребама путем пројекта пружају се услуге дневних боравака за исте. Право на материјално обезбеђење породице остварује у просеку 12% популације општине (приближно 600 породица). Највећи број захтева за остваривање права на НСП је у другој половини године, када престају сезонски радови у пољопривреди, а трошкови живота су увећани због трошкова

огрева, зимнице, школског прибора и уџбеника за децу. Најзаступљенија категорија су и даље одрасла лица са статусом незапослени, а радно способни. На повећање броја захтева на остваривање права на материјално обезбеђење је утицало велико осиромашење становништва до кога је у нашој средини дошло услед затварања појединих предузећа, па чак и малих приватних радњи чији се број смањује.

Анализом постојећих ресурса у општини уочено је непостојање алтернативних, иновативних услуга као што су: Приватни центри, клубови за хранитеље и децу без родитељског старања, школа за одрасле. Новина у раду ЦЗСР јесте постојање 24 часовног дежурстава стручних радника (дипл. психолог, дипл. педагог, социјални радник) на породично-правној заштити ван радног времена током свих дана у години. Списак дежурних радника – њихових бројева телефона месечно се достављају полицијској станици у Новом Кнежевцу.

Анализом коју Центар спроводи приметан је пораст развода, насиља у породици, и старатељства.

Кроз анализу података о социјалној заштити, као и кроз **SWOT анализу**, дошло се до следећих закључака:

- Број старих се непрестано увећава, а квалитет њиховог живота непрестано опада, све је мање могућности које им се пружају, а ресурси које има општина као и мере које се предузимају су недовољне;
- Уочен је велики број проблема који се тичу Ромске популације у општини;
- Услови које општина пружа за здрав развој деце и младих су на ниском нивоу и
- Повећан обим рада, повећање одређених предмета а број радника остао исти.

Проблеми на које треба ставити акценат су:

- Финансирање већ постојећих пројеката који су се показали квалитетним;
- Предвидети и обезбедити средства за дежурства стручних радника ЦСР која им по Закону припадају;
- Непостојање НВО сектора који би могао да иницира, пропрати и потпомогне решавање проблема социјално угрожених група;
- Планирање и организација већ успостављене сарадње међу установама;
- Упознавање локалне самоуправе са новим трендовима у развоју социјалне заштите и

- Потреба за радним ангажовањем бар једног стручног радника како би се повећао квалитет у раду.

Такође, уочен је и недостатак прецизних података о угрожености, не постоје базе података социјално угрожених категорија, што је први корак ка решавању проблема угрожених лица. Прве активности које треба предузети су планско прикупљање информација и формирање базе података о свим категоријама социјално угрожених лица.

Табела 26: Преглед корисника услуга социјалне заштите 2015-2019. година у општини Н. Кнежевац

Општина Нови Кнежевац	2015	2016	2017	2018	2019
<i>Укупан број корисника социјалне заштите на евиденцији ЦСР</i>	2707	2725	2807	3827	3667
<i>Број корисника социјалне заштите на евиденцији ЦСР- Женско</i>	1413	1411	1454	2015	1956
<i>Број корисника социјалне заштите на евиденцији ЦСР- Мушко</i>	1294	1314	1353	1812	1711
<i>Број стручних радника у ЦСР</i>	4	4	4	3	3
<i>Број корисника новчане социјалне помоћи</i>	682	691	682	572	554
<i>Број корисника основног додатка за негу и помоћ другог лица</i>	97	83	79	7	72
<i>Број корисника увећаног додатка за негу и помоћ другог лица</i>	67	67	66	61	58
<i>Број корисника дечијег додатка (0-17 година)</i>	509	519	476	420	326
<i>Број корисника увећеног дечијег додатка (0-17 година)</i>	252	260	265	228	215
Општина Нови Кнежевац	2015	2016	2017	2018	2019
<i>Број деце која користе услуге смештаја (0-17 година)</i>	25	19	24	15	16
<i>Број деце са инвалидитетом која користе услуге смештаја (0-17 година)</i>	1	2	2	1	1
<i>Хранитељске породице</i>	21	18	21	17	19
<i>Број деце у хранитељским породицама</i>	25	16	21	14	16
<i>Број деце са инвалидитетом у хранитељским породицама</i>	1	1	1	1	1
<i>Број корисника државних домова за смештај старих (65 + година)</i>	21	21	28	28	25
<i>Број пријављених случајева породичног насиља према деци</i>	13	2	4	97	74
<i>Број пријављених случајева породичног насиља према женама</i>	8	15	33	91	46
<i>Број деце у сукобу са законом</i>	2	7	24	28	23

Извор: РЗС и аналитички сервис ЈЛС

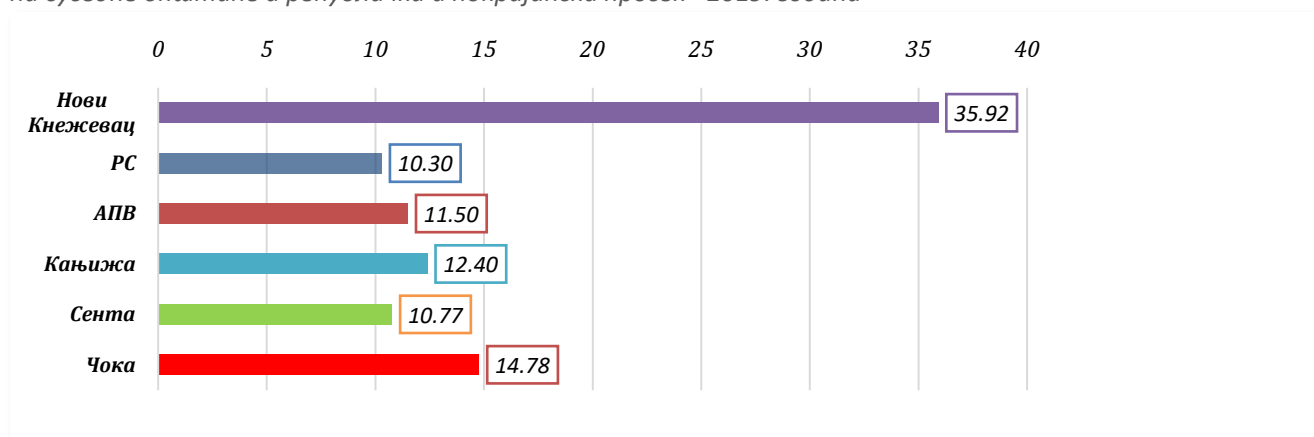

Табела 27: Преглед услуге „Помоћ у кући“ 2015. у односу на 2019. годину у општини Н. Кнежевац

Општина Нови Кнежевац	2015	2018
Помоћ у кући за одрасла и старија лица, укупан број корисника	101	96
Помоћ у кући за одрасла и старија лица женског пола	53	69
Помоћ у кући за одрасла и старија лица, број домаћинстава	99	96
Помоћ у кући за одрасла и старија лица, просечан број сати по кориснику недељно	3	20

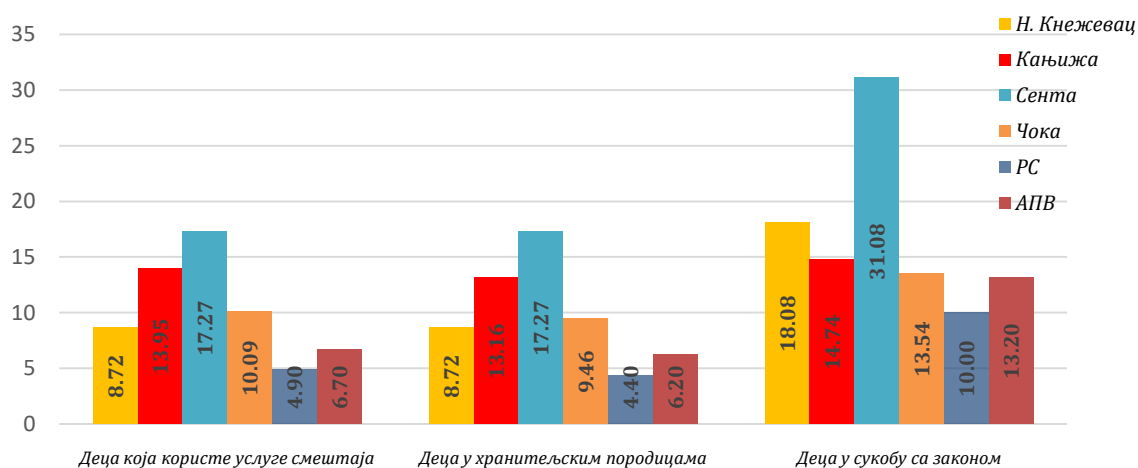
Извор: РЗС и аналитички сервис ЈЛС

Графикон 8: Удео корисника социјалне заштите у укупном становништву (%) у односу на суседне општине и републички и покрајински просек - 2019. година

Извор: РЗС и аналитички сервис ЈЛС

Графикон 9: Стопа деце која користе услуге смештаја, стопа деце у хранитељским породицама и стопа деце у сукобу са законом (промил)-у односу на суседне општине и републички и покрајински просек - 2019. година

Извор: РЗС и аналитички сервис ЈЛС

КУЛТУРА

Култура и уметност

Графикон 10: Број становника на један објекат друштвених, културних и рекреативних активности – општина Нови Кнежевац 2019. година⁹

Извор: РЗС и аналитички сервис ЈЛС

Од установа културе у Новом Кнежевцу постоји Народна библиотека „Бранислав Нушић“, која се бави и разним културним дешавањима у општини, као што су књижевне вечери, поетске шетње, организовање позоришних представа и још много тога.

⁹ Узети су у обзир-Процена:

Друштвени објекти: 5 објеката МЗ Нови Кнежевац и остали по насељеним местима општине, стара школа Филић, Сигет, Подлокањ и сала у Мајдану (укупно 9); **Културни објекти:** , позориште, мађарски дом културе, библиотека у Новом Кнежевцу, дом културе у С. Крстуру, дом културе у Б. Аранђелову и музеј у Подлокању, (укупно 6) ; **Спортско рекреативни објекти:** 6 фудбалских терена (фудбалски клубови) 5 физкултурних сала (ПУ, основне и средње школе), 7 отворених кошаркашких терена (Н. Кнежевац, Ђала, С. Крстур, Б. Аранђелово.), 6 отворених терена за рукомет и фудбал (на бетону, тартану, мулти-спорт подлогом и вештачком травом), 2 тениска терена на шљаци и на бетону у Н. Кнежевцу и одбојкашки терен на песку на обали реке Тисе.

Слика 28: КУД „Др Гаврило Пекаровић“ млађа група

Општина има своју публику по питању дешавања културе може се похвалити великим бројем дешавања.

Нови Кнежевац је је општина која у односу на средства којим располаже и малим бројем становника, може да се похвали са великим бројем културних збивања. Мора се истаћи да се због националне структуре становништва много ради на мултикултуралности, односно да су заступљена културна збивања за све грађане без обзира на националну припадност.

Највише су заступљена: фолклорна уметничка збивања, позоришне представе, филмови, промоције књига, фестивал озбиљне музике односно камерни фестивал и многе друге. Број позоришта у општини Нови Кнежевац је 1 (једно) и у њему се сваке године одигра између 5-10 позоришних представа што за децу што за одрасле. Сала позоришта има 315 седишта, а процена је да је претежно попуњена између 30-100% капацитета у зависности од квалитета и реномеа извођача/програма.

Осим установе културе постоји велики број удружења из области културе која су заступљена у свим месним заједницама. Нека од друштава постоје више деценија и данас окупљају младе и раде најбоље што им услови омогућавају. Једно од таквих је и КУД „Банат“ и КУД „Тисађенђе“ из Новог Кнежевца, “КУД „Милан Ајваз“ из Српског Крстура, КУД „Др Гаврило Пекаровић“ из Б. Аранђелова и многи други.

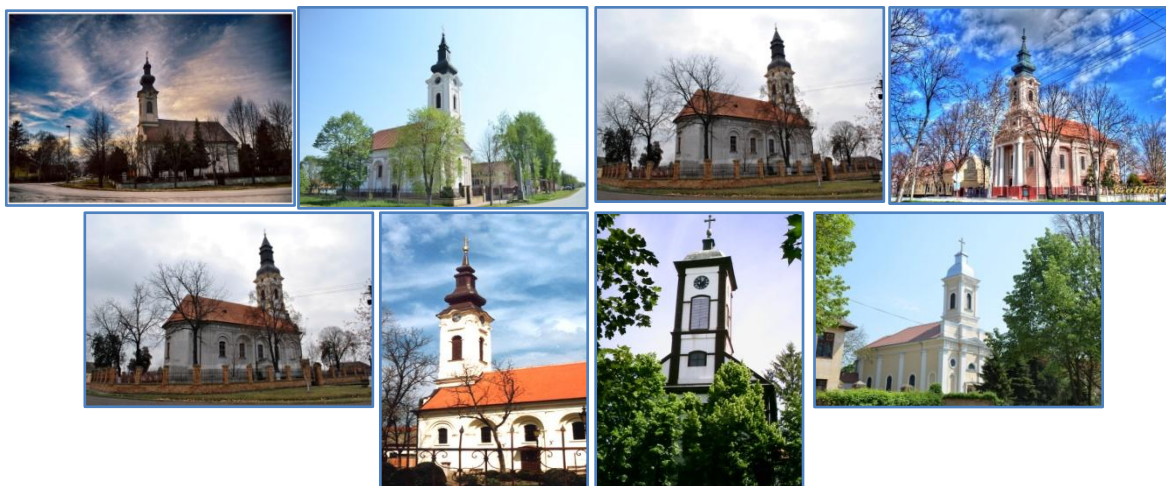
Верске установе

Најзначајније верске установе у општини су **православна и католичка црквена организација**.

На територији општине се налази 5 (пет) православних црквених општтина и то у Новом Кнежевцу, Обилићеву, Ђали, Српском Крстуру и Банатском Аранђелову.

Осим ових, постоје и 2 (две) римокатоличке црквене општине и то у Новом Кнежевцу и Банатском Аранђелову.

Такође, на територији општине регистрована је и историјска црквена заједница Хришћанска адвентистичка црква која постоји само у насељу Нови Кнежевац.

Слика 29: Мозаик слика верских храмова у општини Нови Кнежевац

Спорт и рекреација

Анализа спортске инфраструктуре у Општини Нови Кнежевац

Број становника на један објекат спортских активности по постојећим подацима је око 393.

Спортске активности на територији Општине одвијају се преко Спортског савеза општине и спортских клубова, у оквиру којих су регистровани и такмиче се активни спортисти (сениори и млађе категорије), а остали су рекреативци. Заступљени спортови су: фудбал, кошарка, борилачки спортови (карате и џудо), рукомет, кајак, стони тенис, тенис, шах,...

Углавном, сва већа насеља имају дечија игралишта у оквиру јавних зелених површина и уређене терене за фудбал, кошарку и рукомет, неретко осветљене. Поред тениског терена на шљаци гради се нови са бетонском подлогом у Новом Кнежевцу. Већи део ових терена, ипак, није адекватно опремљен пратећим садржајима, недостају им трибине, комунална инфраструктура, приступне саобраћајнице, паркинзи, као и уређење и одржавање зеленила око самих терена.

Већи део активности малих спортова одвија се у оквиру физкултурних сала (има их укупно 6 на подручју општине) при предшколским установама, основним и средњим школама, а понегде и у склопу вишенаменских сала при домовима културе.

Графикон 11: Спортски објекти у општини Нови Кнежевац

Извор: Општинска управа општине Нови Кнежевац

Нови Кнежевац:

1. Фудбалски терен (ФК „Обилић“)
2. Рукометни терен (Гимназија и стручна школа „Доситеј Обрадовић“)
3. Рукометни терен (ОШ „Јован Јовановић Змај“)
4. Рукометни терен (Парк „Смиљевача“)
5. Кошаркашки терен (ОШ „Јован Јовановић Змај“)
6. Кошаркашки терен (Стари Парк)
7. Кошаркашки терен „Слободан Бобан Јанковић“ (Парк „Смиљевача“)
8. Тениски терен шљака (Стадион)
9. Тениски терен бетон (Стадион)
10. Терен за мали фудбал (Стадион)
11. Стонотениска сала (СТК „Обилић“)
12. Фискултурна сала (ПУ „Срећно дете“)
13. Фискултурна сала (ОШ „Јован Јовановић Змај“)
14. Фискултурна сала (Гимназија и стручна школа „Доситеј Обрадовић“)
15. Одбојкашки терен на песку (Обала реке Тисе)
16. Шах сала
17. Објекат кајакашког клуба (Обала реке Тисе)

Српски Крстур

1. Фудбалски терен (ФК „Јединство“)
2. Рукометни терен (ОШ „Јован Јовановић Змај“)
3. Кошаркашки терен (ОШ „Јован Јовановић Змај“)
4. Фискултурна сала (ОШ „Јован Јовановић Змај“)

Ђала

1. Фудбалски терен (ФК „Граничар“)
2. Рукометни терен (ОШ „Јован Јовановић Змај“)
3. Кошаркашки терен (ОШ „Јован Јовановић Змај“)
4. Фискултурна сала (ОШ „Јован Јовановић Змај“)

Банатско Аранђелово

1. Фудбалски терен (ФК „Славија“)
2. Рукометни терен (ОШ „Јован Јовановић Змај“)
3. Кошаркашки терен (ОШ „Јован Јовановић Змај“)
4. Фискултурна сала (ОШ „Јован Јовановић Змај“)

Мајдан

1. Фудбалски терен (ФК „Тронеђа“)

Подлокањ

1. Фудбалски терен (ФК „Хајдук“)

Нови Кнежевац поседује стадион – Стадион ФК „Обилић“. У оквиру овог комплекса налазе се травнате површине оспособљене за коришћење које укључују и велики фудбалски терен, терен за мали фудбал са вештачком травом и осветљењем, теретану на отвореном и два терена за тенис, један са осветљењем. Стање фудбалских терена на стадиону је задовољавајуће, јер се трава на великом игралишту редовно одржава, али захтева равнање како би услови били што бољи.

Вештачка подлога (трава) на малом терену за фудбал је замењена 2020. године, а радови на другом тениском терену који је био на неадекватној подлози за шљаку се приводе крају и он ће бити са бетонском подлогом.

Слика 30: Терен са вештачком травом

Широм општине је велики број отворених спортских терена, укључујући и школска игралишта која смо већ навели.

Што се тиче затворених терена, физкултурне сале школа служе за спортске активности. Изузетак је стонотениски клуб, који има своју салу и која захтева хитну санацију и кајакашки клуб, који поседује свој објекат на обали реке Тисе и који је је недавно у две фазе реконструисан и доведен у одлично стање за тренинге и смештај реквизита.

Слика 31: Објекат кајакашког клуба „Обилић“ НК

На подручју општине се планира изградња спортске хале, која ће задовољити потребе спорта у општини.

Досадашња анализа је показала да општина Нови Кнежевац располаже спортским објектима који су у функционалном стању, али је потребно утрошити извесна материјална средства са одржавања, адаптацију, санацију и модернизовање спортских објеката.

Слика 32: Кошаркашки терен „Слободан Бобан Јанковић“ на Смиљевачи

Најважнији циљ овог плана развоја је да се спорт у општини Нови Кнежевац уврсти као приоритетни за унапређење у будућем периоду. То би била значајна помоћ у подизању квалитета живота и здравља омладине, деце и грађана, унапређењу спортског туризма на подручју општине, а истовремено и подстицању локалног економског развоја.

Слика 33: Дрвене трибине ФК „Обилић“ НК

Медији и информисање

У општини Нови Кнежевац од 2002. до 2015. године постојало је Јавно предузеће „Центар за информисање“ Нови Кнежевац (ЦИНК), које се бавило издавачком делатношћу (Новокнежевачке новине) и путем кабловског система емитован инфо канал са сопственом продукцијом.

Инфо канал био је доступан грађанима насеља Нови Кнежевац обзиром да кабловски систем није уведен у насељема места. Нажалост, угашен је због новог Закона о јавном информисању и медијима из 2014. год. у коме је у члану 32. Закона дефинисано да издавач медија не може бити Република Србија, Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, као ни установа, предузеће и друго правно лице које је у целини или делу у државној својини, односно које се у целини или делом финансира из јавних прихода.

Јавно предузеће понуђено на продају и након неколико неуспешних покушаја коначно купљено од стране приватног друштва које је покренуло редакцију вести, дневног извештавања грађана о локалним дешавањима и рад на различитим пројектима под истим називом медија „Центар за информисање“ Доо Нови Кнежевац

<https://www.cink.co.rs/>

Слика 34: Илустрација медија

Други начин информисања грађана остао је званични сајт Општине Нови Кнежевац и фејсбук страница Општине, а морамо имати у виду да интернет јесте доступан свим грађанима али га велики број још увек не користи што због финансијских могућности, а што због недовољно знања и жеље за употребном предности овог вида информисања.

<https://www.noviknezevac.rs/>

Невладине организације

У општини Нови Кнежевац постоји 53 невладине организације које су регистроване из различитих области деловања.

Неке од њих се посебно истичу својим бројем чланства и активностима које предузимају.

Невладин сектор се делом финансира из буџета Општине. Износ предвиђен буџетом за 2015. год износио је 1.900.000,00 РСД, док је ове године (2021.) издвојено чак 3.000.000,00 РСД, што нам говори да локална самоуправа води рачуна и улаже у невладин сектор.

У наставку су наведене невладине организације/удружења које су регистроване у Општини.

Табела 28: Листа невладиних организација, седиште и сектор

Р.бр.	Назив организације	Место	Сектор
1	Ловачко удружење "Емил Талијан"	Нови Кнежевац	НВО
2	Удружење ратних војних инвалида свих ратова општине Нови Кнежевац	Нови Кнежевац	НВО
3	Добровољно ватрогасно друштво	Нови Кнежевац	НВО
4	Удружење грађана "ЗД СК"	Српски Крстур	НВО
5	Удружење грађана "Роми општине Нови Кнежевац"	Српски Крстур	НВО
6	Удружење оболелих од мултипле склерозе Севернобанатског округа	Нови Кнежевац	НВО
7	Агро бизнис центар Нови Кнежевац	Нови Кнежевац	НВО
8	Културно уметничко друштво "Vadaviragok"	Рабе	НВО
9	Општинско удружење пензионера Нови Кнежевац	Нови Кнежевац	НВО
10	Удружење "Отворени загрљај"	Нови Кнежевац	НВО
11	Актив жена Банатско Аранђелово	Банатско Аранђелово	НВО
12	Плесни студио "Quick dance"	Нови Кнежевац	НВО
13	Удружење грађана "Green Fox"	Филић	НВО
14	Удружење Рома "Српки Крстур"	Српски Крстур	НВО
15	Удружење "За бољи Нови Кнежевац"	Нови Кнежевац	НВО
16	Моје село душу има	Банатско Аранђелово	НВО
17	Ловачко удружење Ђала	Ђала	НВО
18	Удружење грађана "Сигет"	Сигет	НВО
19	Подлоканица 2019	Подлокањ	НВО
20	Ловачко удружење "Кочоват"	Банатско Аранђелово	НВО
21	МД Легија	Нови Кнежевац	НВО
22	Удружење спортски риболоваца "Тиса" Нови Кнежевац	Нови Кнежевац	Спорт
23	Спортско атлетско удружење "Обилић"	Нови Кнежевац	Спорт
24	Кајакашки клуб "Обилић" Нови Кнежевац	Нови Кнежевац	Спорт
25	Кошаркашки клуб "Облић"	Нови Кнежевац	Спорт
26	Тиски клуб "Обилић"	Нови Кнежевац	Спорт
27	ФК "Јеидство" Српски Крстур	Српски Крстур	Спорт
28	Удружење спорт за све "Тиса"	Нови Кнежевац	Спорт
29	Удружење одгајивача голубара српских високолетача 394 "Феникс"	Нови Кнежевац	Спорт
30	ФК "Хајдук" Подлокањ	Подлокањ	Спорт
31	Ј.К. "Змај" Српски Крстур	Српски Крстур	Спорт
32	СТК "Обилић-Алева"	Нови Кнежевац	Спорт
33	Клуб америчког фудбала Новокнежевачки "Грофови"	Нови Кнежевац	Спорт
34	ФК "Славија"	Банатско Аранђелово	Спорт
35	"Следдог" Спорт Клуб	Нови Кнежевац	Спорт
36	Шаховски Клуб "Нови Кнежевац"	Нови Кнежевац	Спорт
37	РК "Обилић" Нови Кнежевац	Нови Кнежевац	Спорт
38	Фк "Обилић" Нови Кнежевац	Нови Кнежевац	Спорт
39	Удружење Спортских Риболоваца "Тиса-158"	Нови Кнежевац	Спорт

40	Ф.К. "Граничар" Ђала	Ђала	Спорт
41	ФСО Нови Кнежевац-Чока	Нови Кнежевац	Спорт
42	ФК "Тронеђа"	Мајдан	Спорт
43	Удружење одгајивача голуба Српских високолетача "394 Банат"	Банатско Аранђелово	Спорт
44	Културна Зона	Нови Кнежевац	култура
45	Културно-уметничко друштво " Tiszagyöngye " Нови Кнежевац	Нови Кнежевац	култура
46	Удружење "Игралиште Цветислава Тисића"	Нови Кнежевац	култура
47	Удружење грађања "Keknefelejč"	Нови Кнежевац	култура
48	УНУ "Феникс"	Нови Кнежевац	култура
49	Културно уметничко друштво "Банат"	Нови Кнежевац	култура
50	Удружење "Подлоканица 2019"	Подлокањ	култура
51	Културно-уметничко друштво " "Dr. Batthyány-Strattmann László "	Банатско Аранђелово	култура
52	КУД "Милан Ајваз" Српски Крстур	Српски Крстур	култура
53	Културно Уметничко друштво "Др. Габрило Пекаровић"	Банатско Аранђелово	култура

Извор: Општинска управа општине Нови Кнежевац

Заштита животне средине/комуналне делатности.

Заштита животне средине представља континуиран процес у коме морају учествовати сви сегменти друштва узимајући у обзир законе природе. Све активности предвиђене овим Планом развоја морају бити у функцију заштите и очувања животне средине.

Опис тренутне ситуације

Саобраћај и телекомуникације

Општина се налази на крајњем северу наше земље и не може се похвалити добрим саобраћајним положајем. Због свог периферног положаја Општина је већ деценијама на периферији саобраћајница (првенствено аутопутева и магистралних) и кроз њену територију не пролазе најфреквентније саобраћајнице значајне за Војводину. На реци Тиси се налази мост који повезује општину Нови Кнежевац и

општину Кањижа а самим тим представља битну саобраћајницу за поезивање северног Баната са Бачком и то како на локалном тако и на регионалном нивоу. Такође представља део међународног друмског транзита који се обавља преко граничног прелаза Хоргош – Реске.

Друмска саобраћајна средства користе пут регионалног значаја Хоргош – Кањижа – Нови Кнежевац – Чока и пут магистралног значаја Чока – Кикинда – Зрењанин – Панчево – Ковин – Смедерево, са везом за међународни пут Е – 75.

Железнички саобраћај пругама Чока – Ђала и Кикинда – Банатско Аранђелово, на сектору од Мокрина до Банатског Аранђелова не обавља се због нерентабилности. Водени саобраћај представља најјефтинији вид саобраћаја и река Тиса је због своје пловности некада представљала важну саобраћајницу за насеља у Потисју али ипак је друмски саобраћај преузео примат. У превозу путника учествују аутобуси транспортних предузећа као и регистровани такси превозници.

Табела 29: Преглед дужине путева, броја аутомобила, тел. претплатника и инвестиција у области саобраћаја у општини Нови Кнежевац 2015-2019. године

Општина Нови Кнежевац	2015	2016	2017	2018	2019
Дужина путева у км	45.68	45.68	45.68	45.68	45.68
Путнички аутомобили укупно	2340	2426	2515	2529	2696
Телефонски претплатници укупно	3325	2373	2109	4011	3905
Укупне инвестиције (у хиљадама РСД)	229915	79454	204786	162641	201279
Инвестиције у области саобраћаја (у хиљадама РСД)	/	/	/	/	/

Извор: РЗС (преузето са сајта аналитички сервис ЈЛС)

Друмски саобраћај

Путна мрежа у општини износи 87,5 km од чега је 70,1% асфалтирано (од чега се више од половине налази у самом Новом Кнежевцу). Од укупне дужине путне мреже у Северно-банатском округу, у општини Нови Кнежевац се налази свега 8,6%, највећим делом регионалних путева и мање путева локалног значаја. Концепт развоја региона северни Банат у оквиру ПП Републике Србије, а који се односи на простор општине Нови Кнежевац у домену саобраћајне инфраструктуре, планира да се на овом простору у будућности нађу три вида саобраћаја: путни/друмски, железнички и водни. У домену путног саобраћаја планирано је успостављање новог правца: коридор постојећег државног пута II реда бр. 112 (регионалног пута Р-112), наставак државног пута I реда бр. 24 (магистралног пута М- 24), од Чоке односно Кикинде ка граничном прелазу Ђала (веза са Мађарском), чиме се употпуњује комплетан магистрални правац државног пута I реда бр. 24 (М-24), тзв. „Банатска магистрала“ на правцу север–југ), државни пут II реда бр. 112, деоница граница Републике Мађарске (Ђала) – Нови Кнежевац – Чока, омогућује повећање саобраћајне атрактивности основног путног правца, државног пута I реда бр. 24 и свођење саобраћајних токова на исти из правца Републике Мађарске са банатске стране реке Тисе.

Од 2011 – 2015. год. доста је рађено на локалној путној мрежи, радила се реконструкција постојеће путне мреже као и изградња локалних путева где нису постојали. У претходних неколико година на територији наше општине изграђена је бицикличка стаза у насељу Нови Кнежевац и од Српског Крстура до Ђале односно до граничног простора. У план треба уврстити и ширење мреже бицикличке инфраструктуре у погледу туризма и заштите животне средине. 5 Преузето из: Просторни план општине Нови Кнежевац, 2015. Регионалним просторним планом АП Војводине, кроз простор општине Нови

Кнежевац пролази међународна бицикличка стаза – цикло коридор 111 (EuroVelo – европска мрежа бицикличких рута: рута 11 (уз Тису)).

Железнички саобраћај

Железничка пруга постоји, али није у функцији. У домену железничког саобраћаја планирана је модернизација и реконструкција локалне пруге Кикинда - Банатско Арађелово - државна граница - (Szeged) и њено довођење у стање експлоатације за путнички и робни транспорт према захтевима европских стандарда. У Банатском Аранђелову је планирана нова погранична станица.

Водени саобраћај

Река Тиса је пловна али недовољно искоришћена. У домену водног саобраћаја планирано је интензивније коришћење пловног пута реке Тисе при превозу масовних роба за потребе овог простора, чак и уз интегрално повезивање.

Електронска комуникациона инфраструктура

Покривеност телекомуникационом мрежом на територији Општине је комплетна односно покривена су сва насељена места. Телеком Србија је оптичким кабловима покрила насеље Нови Кнежевац у целости, који се простире од насеља Чока, и покривен је правац до насеља Ђала односно до граничног прелаза са Мађарском.

Општина је урадила пројекте за постављање оптичких каблова и то од Новог Кнежевца до Ђале и други од Новог Кнежевца до Рабеа. Задатак Општине је да обезбеди средства за реализацију пројеката.

Електрификација

На простору обухваћеном Планом, постоји изграђена електроенергетска мрежа, коју је у циљу квалитетног и сигурног снабдевања електричном енергијом потрошача потребно ревитализовати и обезбедити поуздано и квалитетно напајање електричном енергијом. У складу са плановима Привредног друштва за дистрибуцију електричне енергије, Електровојводина Д.О.О., Нови Сад, планирана је трафостаница 110/20 kV „Нови Кнежевац“, која ће обезбеђивати конзум општине Нови Кнежевац, као и прикључни 110 kV далековод за будућу трафостаницу. У наредном периоду планирана је реконструкција и ревитализација постојеће електроенергетске мреже, која подразумева замену стубова и нестандартних проводника нисконапонске мреже у циљу побољшања напонских прилика и смањења губитака на нисконапонском разводу.

Јавна расвета

У општини Нови Кнежевац јавном расветом покривена су сва насељена места. Од 2005-2008. год. урађена је реконструкција јавне расвете у свим насељеним местима и тада су све сијалице замењене и постављене натријум сијалице високог напона, а урађен је пројекат реконструкције канделаберске расвете које има само у насељу Нови Кнежевац. До 2016. године, реконструисана је канделаберске расвете у делу насеља Смиљевача и на мосту. Недавно је реконструисана стара и уведена модерна лед расвета канделаберског типа недостајућег дела дуж шеталишта уз реку Тису у Новом Кнежевцу од кајакашког клуба до „Папове виле“. У наредном периоду плане је да се обезбеде средстава за пројектно техничку документацију и реконструкцију и осталих делова канделаберске расвете у насељу, а такође читав систем јавне расвете по свим насељеним местима како би се извршила замена натријум сијалица високог напона е лед сијалицама.

Топлификација и гасификација

На територији Општине не постоји топлана за загревање насеља, тако да се сви објекти самостално греју.

Гасовод

Дистрибутер природног гаса је ЈП „Србијагас“ Нови Сад. У општини Нови Кнежевац дистрибуцију гаса врши ЈКП „7. Октобар“. Према подацима овог предузећа 1.530 домаћинства и 70 предузећа и установа имају гасни прикључак и постоји могућност да се на примарну мрежу прикључи још 1.200 корисника. У претходном периоду дошло је до малог смањења корисника гаса и то само код приватних лица. Тренутно око 1.410 домаћинстава активно користи гас, као и сва правна лица, а упоредо се са приватним партнером врши гасификација и осталих насељених места наше општине која ће бити завршена током наредне године.

Водоснабдевање

Водовод

Укупна дужина водоводне мреже је 110 km. Од тога је 38,5 km старо између 30-50 год. У периоду од 2012. године, а највише у претходне 4 водоводна мрежа је замењена у насељима Сигет, Ђала, делом Б. Аранђелово и Нови Кнежевац. Постоји пројектна документација за санацију мреже у насељу Српски Крстур као и посебан пројекат за насеља Мајдан и Рабе.

Становници Општине се снабдевају водом из 20 артешких бунара, а план је да се интензивирају активности на анализи, припреми пројект. техничке документације и изградњи фабрике воде.

ЈКП „7. Октобар“ из Новог Кнежевца снабдева водом како само насеље Нови Кнежевац, тако и насељена места Општине. У насељу Нови Кнежевац има укупно два водозахвата: главни који се назива и централни обухвата укупно 6 бунара и други

са супротне стране насеља са једним бунаром. Насеља Филић, Подлокањ, Мајдан, Ђала и Српски Крстур имају по два бунара за снабдевање водом, а у насељу Банатско Аранђелово постоји један бунар који снабдева насеље Банатско Аранђелово и Сигет. Сваки водозахват има уграђен систем за хлорисање воде. Не постоји третман питке воде, односно фабрика воде. Од штетних састојака у води најчешће је арсен којег има око 0,07 mg/l и амонијак у количини од 0,5 mg/l. Водоводна мрежа је изграђена од разног материјала: од азбест цемента око 16%, поцинкованих, од пластичних маса ПВЦ и ПЕ. Просечна старост водоводне мреже је око 40 година. Процент покривености водоводном мрежом је 98,90%, односно има укупно 4.234 прикључених домаћинстава и 538 станова у зградама. Што се тиче привреде има укупно 138 прикључака на водоводну мрежу.

Табела 30: Број домаћинстава прикључених на водовод, дужина мреже и испоручена вода општина Нови Кнежевац 2015-2019. год.

Општина Нови Кнежевац	2015	2016	2017	2018	2019
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу	4234	4234	4234	4234	4234
Дужина водоводне мреже	110	110	110	110	110
Испоручене воде за пиће, хил.м ³	552	538	535	516	494

Извор: РЗС (преузето са сајта аналитички сервис ЈЛС)

Канализација и отпадне воде

Фекална и атмосферска канализација

У насељу Нови Кнежевац је у току изградња канализационе мреже. До сада је изграђено око 45 km мреже, док је још потребно изградити 5 km исте. Такође, у плану је да се изгради пречистач за третман отпадне воде. До сада је на градску канализацију

прикључено 1.046 домаћинстава и 16 предузећа¹⁰. Насељена места немају изграђен систем за прикупљање отпадних вода, неопходно је урадити пројектно техничку документацију и радити на обезбеђивању средстава за изградњу система. У претходним годинама се радило на изградња атмосферске канализације у насељу Нови Кнежевац.

Табела 31: Број домаћинстава прикључених на канализациону мрежу, дужина мреже, количине испуштене и пречишћене воде општина Нови Кнежевац 2015-2019. год.

Општина Нови Кнежевац	2015	2016	2017	2018	2019
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу	452	452	753	905	969
Дужина канализационе мреже	19	42	42	45	45
Укупне испуштене отпадне воде, хил.м ³	533	538	535	516	494
Испуштене отпадне воде у системе за одвођење отпадних вода, хил.м ³	360	538	535	516	494
Пречишћене отпадне воде, хил.м ³	/	/	/	/	/

Извор: РЗС (преузето са сајта аналитички сервис ЈЛС)

Индустријска зона

Индустријска зона у Новом Кнежевцу се налази у блоку 74 на грађевинским парцелама 514/4, 514/5, 514/6, 8217/1 и 8217/2 укупне површине 12 ha 38 a и 79 m².

¹⁰ Извор: ЈКП „7.Октобар“ Нови Кнежевац 2021. година

Биљни свет

Током последња два и по века биљни и животињски свет је у многоме измењен како на територији новокнежевачке општине тако и на широком простору. Подизањем насипа поред река и копањем канала, исушивањем многих мочвара, пре свега у ритовима, као и разоравањем пространих површина знатно су измењени ранији еколошки услови. На великом простору нестале су површине под степским травама и другим самониклим биљкама.

Слика 35: Честа самоникла биљка „Булка“

Оне су уступиле место биљним врстама које човек узгаја.

Нови еколошки услови утицали су и на промене животињског света, с тим што су неке врсте нестале, док је бројност јединки других врста знатно смањена. У погледу распрострањења биљног и животињског света постоје две биогеографске целине. Једну чине ритови и алувијална равана, а друга је површина лесне терасе. Пре извођења поменутих хидромелиорационих и других радова постојале су веће разлике међу тим биогеографским целинама.

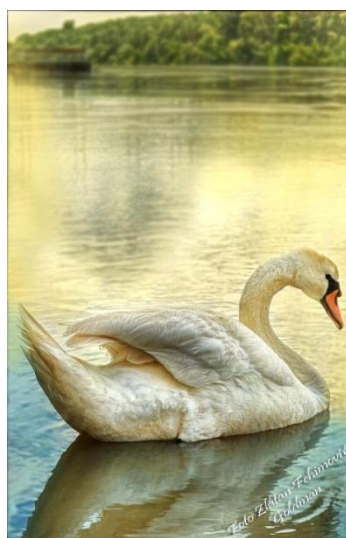
Самоникле биљне врсте претежно се срећу на заслањеним земљиштима. Оне су највише заступљене ливадским травама.

Слика 36: Неке од биљних врста које узгајају локални пољопривредници

Највеће површине су под биљкама које су за човека од највећег значаја. Оне су заступљене житима (кукуруз, пшеница, јечам), индустријским биљкама (сунцокрет, индустријска паприка, шећерна репа, дукан и др.), поврћем, крмним биљем, виноградима и воћњацима. Између корита Тисе и насипа пружа се уски шумски појас, који чине углавном врбе и тополе.

Животињски свет

Слика 37: Лабуд на Тиси

Животињски свет заступљен је врстама длакаве дивљачи (срна, зец, лисица, дивља свиња и др.), пернате дивљачи (фазан, препелица, грлица, дивља патка, дивља гуска и др.), као и рибом (шаран, сом, штука смућ, амур и др.) а ту је и врло разнолика фауна водоземаца и гмизаваца.

Човековим деловањем на природу многе аутохтоне врсте нестале су са овог подручја у последња два и по века, међутим мора се напоменути да се преданим радом еколога и орнитолога у последњој деценији стање значајно поправља.

Тако се број гнездећих парова ретких и угрожених врста птица као што су сива ветрушка и модроврана значајно повећао у односу на претходне деценије. На подручју општине регистрован је један гнездећи пар веома ретког орла крсташа а такође на њеној територији се налази део Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“. Интересантан је повратак даброва на Тису, који су били истребљени на овом подручју, а сада природним путем проширују свој ареал на територије које су насељавали и пре неколико векова. На нашим просторима је све чешћа појава шакала који никада раније није насељавао ове области, али је последњих година значајно проширио свој ареал. Један од најлепших представника фауне на подручју општине Нови Кнежевац је „тиски цвет“, инсект из реда Ephemeroptera који својим јединственим ројењем на површини реке Тисе представља природни феномен јединствен у Европи.

Слика 38: „Тиски цвет“

Клима и рељеф

Геоморфолошке и геолошке карактеристике

Иако (можда) не делује тако, локални (и шири панонски) равничарски терен, као природно и антропогено измењени део дна некадашњег Панонског језера, прилично је

сложене конфигурације, ако се мало подробније анализира. Лесна тераса на подручју Општине обухвата око 50% њене територије, а фрагментирана је на неколико лесних комплекса (острва) и то: северни, источни и јужни, који су опкољени нижим алувијалним равнима. Највеће, јужно, лесно острво јесте оно на којем се налази Нови Кнежевац и део његовог атара, као и део територије суседне, чоканске општине. На другом, северном, лесном острву, лоцирана су насеља Ђала и Српски Крстур, а ограничено је алувијалним равнима Тисе и Мориша. Источно острво лесне терасе меридијански се пружа у виду издужене лесне гредице на којој су села Мајдан, Банатско Аранђелово и Подлокањ. Примећује се да су сва насеља Општине лоцирана управо на овој вишој и дрениранијој лесној тераси (због тога је позната и као „варошка“ тераса), Другу половину површине Општине заузима алувијална равна, која је нижа од лесне терасе за 6-8 m, а најужа је (између лесне терасе и корита реке Тисе) насрам Новог Кнежевца и Ђале, док се од корита Тисе на сектору између Српског Крстура и Новог Кнежевца, са изузетком неколико мањих лесних острва, простира даље према истоку. Нагнута је у смеру отицања Тисе, на апсолутним је висинама од 77 до 80 m. Нешто виша, алувијална тераса захвата мању површину на надморским висинама између 78 и 80 m. Нижа инундациона равна (око 77 m А.В.) заузима знатно веће површине, која је највеће површине и знатно се шири од Тисе ка истоку. И поједини делови алувијалне равни, такође поседују своја имена: Горњи рит, Доњи рит, Прилева, Екенда, Старе ливаде, Нове ливаде, Дуга бара, Врбовита бара, Ширине, Суварак, Буцак, Широка бара, Шарга атар, Црни рит, Палаш, Аранђеловачке ливаде, итд. Најниже терене, са појединим тачкама апсолутне висине 75 m, на територији Општине чине две веће депресије и то једна источно од Новог Кнежевца, која је искоришћена за формирање рибњака, и једна између Новог Кнежевца и Српског Крстура, као и многобројне микродепресије, у којима се вода често, после пролећног кишног максимума, дуже или краће задржава у виду водолежи.

Клима

За климу овог подручја се обично каже да је умерено-континентална са јасно израженим годишњим добима. Карактеристика климе је недовољна количина падавина, уз то неравномерно распоређених, посебно у периоду вегетације (април- октобар), затим високе температуре у вегетационом периоду и недостатак влаге у земљишту за време вегетације. Разлике постоје код ветрова, јер је за разлику од већег дела Војводине где кошава доминира, овде најчесталији северозападни ветар. Такође, ово подручје има најмањи број дана са олујним ветровима.

Природне и заштићене вредности

Уз само приобаље Тисе на површини од око 9 ha 91 ar 32 m² у насељу Нови Кнежевац налази се Стари парк, који је заштићен као споменик пејзажне архитектуре на основу Одлуке о проглашењу („Службени лист општине Нови Кнежевац“, бр. 2/90), којом је одређена и заштитна зона Парка. Заштитну зону Парка чине шеталиште на обали Тисе, улица Трг Моше Пијаде и улица Краља Петра I Карађорђевића са припадајућим зеленим површинама. Основне смернице за заштиту споменика пејзажне архитектуре јесу радње којима се доприноси његовом одржавању, уређивању и унапређивању и које не мењају вредности Парка због којих је стављен под заштиту. На основу Студије о заштити из 2008. год., планирано је проширење Парка и дат је предлог да Парк буде заштићен као споменик природе, значајно природно добро III категорије, са режимима II и III степена заштите. Потребно је ускладити категорију заштите Парка са Законом о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10 и 91/10) и израђеном Студијом, на основу чега је потребно донети нови акт о заштити.

Река Тиса чини део еколошке мреже на територији АП Војводине, која је дефинисана Уредбом о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, бр. 102/10) и обухвата

међусобно повезана утврђена еколошки значајна подручја и еколошке коридоре у складу са Законом о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10 и 91/10). Река Тиса представља еколошки коридор од међународног значаја, који омогућава одвијање сезонских миграција и размену генетског материјала између просторно удаљених станишта. Еколошки коридори обезбеђују комуникацију међу заштићеним врстама у складу са Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених дивљих 45 врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/10 и 47/11), на основу кога су проглашене зашташтићене врсте ради очувања биолошке разноврсности и природног генофонда. Канали у грађевинском подручју насеља, такође, чине локалне еколошке коридоре. Тиса извире у западној подгорини шумовитих Карпата у Украјини. Формирају је Бела и Црна Тиса које се спајају код Новоселице. Од места спајања, главни ток заузима западни правац и тако улази на територију Мађарске. Код Вашарнемења прима водом богатији Самош, леву притоку и под његовим утицајем повија према северу. Овај правац задржава све до Чапа одакле нагло скреће према југозападу. Код Токаја Тиса прима велику десну притоку Бодрог и најпре повија према западу, а затим према југу, да би низводно од Тисаувароша лагано заузела југозападни правац. Овај правац задржава све до Солнока, где прима три велике десне притоке – Шајо, Егер и Зађву, скреће према југу и тај правац следи, уз мања одступања, све до ушћа у Дунав. Тиса у Мађарској прима још две велике реке: Кереш код Чонграда и Мориш код Сегедина. Низводно од Сегедина улази у нашу земљу кроз коју тече у дужини од 164 km. У делу тока кроз Србију, са десне стране јој притичу Кереш, Чик, Велики канал и Јегричка, а са леве Златица, Галацка и Бегеј. Око 20 километара пре ушћа, Тиса у виду великог лука обилази Тителски брег и наспрам Старог Сланкамена утиче у Дунав. Након изведених хидротехничких радова њена дужина је знатно смањена и износи 977 km. Катастрофална поплава из 1830. год. пресудно је утицала на решење овог проблема. Да би се повећала брзина

протицања и омогућило брже отицање великих вода из горњег у доњи ток и тако спречило велико плавлeње, испресецано је 112 меандара и тако је ток скраћен за 452 km. Сматра се равничарском реком, јер највећим делом протиче кроз ниске пределе Панонског басена. Највећу количину воде носи током пролећа са главним максимумом у априлу, а најмању током друге половине лета и прве половине јесени са најнижим водостајем средином септембра и почетком октобра.

Оно што ову реку чини посебном је присуство природне реткости – Тиски цвет. То је инсект из реда Ephemeroptera, који свој животни циклус започиње на глиновитом дну реке. Ту као ларва живи три године и сакупља енергију за преображај у одрастао облик, како би продужио врсту у догађају који се назива „цветање“ Тисе. Сваке године средином јуна у сумрак, тиски цвет свој животни циклус завршава прелепим свадбеним плесом на површини воде, када се могу видети ројеви са хиљадама јединки. Тиски цвет је заштићена врста у Србији на основу Правилника о проглашењу и заштити заштићених и строго заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гласник РС“ бр. 36/09), а на међународном нивоу заштићена је на основу Бернске конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта.

Слика 39: „Цветање“ Тисе код Новог Кнежевца

Завод за заштиту природе Србије Одељење у Новом Саду 2009. год. покренуло је поступак проширења Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“ - Обавештење о

покретању поступка проширења Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“ („Сл.гласник РС“ бр. 44/2009), којим се површина под заштитом проширује на 6.775 ha на територији три општине, Кикинда, Чока и Нови Кнежевац, од чега на територији општине Нови Кнежевац површина под заштитом обухвата 2.518,24 ha на локалитетима Кочоват и Сигет.

Водни ресурси

Површинске воде

Површинска хидрографија представљена је реком Тисом. Ширина речног корита се код Новог Кнежевца благо сужава и износи просечно 225 m (при средњем водостају износи од 150 m у најужем делу, до 300 m у најширем), док се највеће дубине крећу између 12 и 15 m, изузимајући тзв. „бунаре“, у којима су дубине нешто веће. Основни извори загађивања воде на територији насеља представља индустрија. Један део загађења реке Тисе доспева из држава које се налазе узводно од Републике Србије. Други облик загађивања вода је представља неконтролисано испуштање отпадних загађујућих вода из домаћинства, индустрије и са обрађиваних површина. Осим стационарних извора загађивања вода бројни су и дифузни извори загађивања које није лако утврдити и израчунати њихов укупан допринос општем загађењу вода али су веома значајни јер им је квантитативни и квалитативни раст евидентан. У расуте изворе загађења генерално убрајају се: сметлишта, хемизација земљишта због потребе минералних ђубрива и пестицида у пољопривреди, атмосферске падавине (киселе кише), саобраћај и делови насеља без канализације. Иако неки од ових објеката нису лоцирани на територији насеља Нови Кнежевац, ови дифузни извори емитују загађење у непосредном окружењу насеља и путем подземних вода или површинских водотока свакако могу погодити одређене делове насеља.

Подземне воде

Као потенцијални извор загађења изворишта и вода уопште, пре свега представља индустрија, која се налази у окружењу изворишта. Ради евиденције потенцијалних загађивача, потребно је прикупити податке о отпадним водама, које се јављају у току производних процеса.

Такође, треба нагласити и оне потенцијалне загађиваче за које до сада нису спроведена истраживања о испуштању отпадних вода, а која према врсти

делатности представљају потенцијалне загађиваче. Гробља су могући загађивачи због тога што представљају стални извор нитрата и нитрита, који се слабо разграђују у подземљу, а релативно лако транспортују. Као меру заштите, треба успоставити мониторинг контролних пијезометара на одређеном растојању од изворишта, а потребно је и ограничити ширење гробља ка изворишту. Као могући загађивачи, јављају се и напуштени бунари и септичке јаме са упојним бунарима преко којих се директно загађује подземље. У циљу заштите животне средине, неопходно је евидентирати све овакве бунаре и спровести одговарајуће радове конзервације. Изградњом канализационих система за одвођење атмосферских и отпадних вода у насељу, спречила би се даља деградација површинских и подземних вода у насељу, а у циљу смањења хидрауличног оптерећења или загађења у водотоковима.

Атмосферске воде

У насељу Нови Кнежевац је у току изградња фекалне канализације. До сада је изграђено око 14 km, а преостало је још 18 km. Остала насељена места немају изграђену канализациону мрежу, а ни пројекте па је неопходно томе приступити. Већином се санитарне отпадне воде евакуишу путем непрописно изведених септичких јама и упијајућих бунара, што има негативне последице по животну средину. Атмосферске воде се из насеља одводе системом

отворених канала. Канали су делимично запуштени и не обављају своју функцију у потпуности, те је неопходна њихова реконструкција.

Квалитет воде

Од нових садржаја предвиђена је изградња пречистача отпадних вода, за шта постоји урађена детаљна урбанистичка документација. Осим овога, донета је Одлука о покретању неоподних активности за анализу потребе за изградњом Фабрике воде, како би се радило на побољшању квалитета воде који је изузетно лош у протеклим деценијама.

Ваздух

Главни стационарни извори загађивања на територији насеља Нови Кнежевац су домаћинства која користе чврста горива за загревање просторија у зимским месецима, индустрија, индивидуалне котларнице, итд. На територији насеља не постоји израђен катастар загађивача и мониторинг емисије загађујућих материја из индивидуалних котларница и домаћинства. Само се у комплексу „Алева“ врши периодично праћење квалитета ваздуха на објекту сушаре и горионику и добијене вредности не прелазе законом дефинисане граничне вредности.

Мере за побољшање и заштиту ваздуха

Основна мера за спречавање и ограничавање негативног утицаја на квалитета ваздуха, као природног ресурса, на територији насеља Нови Кнежевац односи се на успостављање мониторинга квалитета ваздуха, у складу са законском регулативом од стране надлежне институције, као и евиденцијом потенцијалних загађивача са утврђеним програмом праћења њиховог рада.

Деградација земљишта

Земљиште као природни ресурс трпи све већи притисак услед општег напретка и не може се одвојено посматрати у систему заштите од других чинилаца животне средине. Иако читава територија Покрајине поседује висок потенцијал за ратарску производњу, заштита овог природног ресурса није на високом нивоу и мора се унапредити. Загађивање земљишта потиче од различитих активности. Основа за усвајање инструмената примарне и секундарне заштите је праћење стања земљишта што се може вршити на више нивоа. Најзначајнија мера заштите и очувања земљишта је спровођење мониторинга што представља трајно праћење стања свих промена у пољопривредном и непољопривредном земљишту, а посебно праћење опасних и штетних материја. Претварање пољопривредног земљишта у непољопривредно (изградња инфраструктуре, изградња индустријских комплекса, итд.) представља један од великих притисака на земљиште као природни ресурс.

Значајан притисак на земљиште представља интензивна пољопривредна производња ван обухвата граница Плана, која посредним путем, а због примене агрохемикалија, може имати негативан утицај на остале природне ресурсе, пре свега воду. Од новембра 2010. год. на снази је Уредба о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедиационих површина која дефинише граничне вредности (ГВ) и ремедијационе вредности (РВ) појединих загађујућих материја у земљишту непољопривредне намене у подземној води.

У циљу заштите земљишта од загађења, за адекватно одлагање комуналног отпада и сточних лешева до успостављања регионалног система одлагања отпада, ће се ористи постојећа постојећа депонија, у складу са важећим правилницима.

Управљање зеленилом

Слика 40: Биљне врсте у дворишту Општине

Јавне зелене површине на територији општине су следеће.

Стари парк у приобаљу Тисе је заштићен као споменик пејзажне архитектуре. Предлог Покрајинског завода за заштиту природе, на основу Студије о заштити, је да парк промени категорију у споменик природе III категорије - значајно природно добро, са режимима II и III степена заштите. Овај парк је потребно реконструисати на основу старих фотографија, у складу са условима Покрајинског завода за заштиту природе, а према урбанистичкој и техничкој документацији чија израда следећи корак након усвојеног просторног плана општине Нови Кнежевац. На основу предложених режима и мера заштите, потребно је одредити даље коришћење, уређење и унапређење природних вредности парка. Парк одликују бројне дендролошке врсте аутохтоног и алохтоног порекла и егзоте. Парк је подигнут у мешовитом стилу (пејзажни - енглески и геометријски - француски) и са обалом реке Тисе чини амбијенталну целину.

Осим Старог парка треба истаћи и јединственост двостраног дрвореда који се простира целом дужином улице Краља Петра I Карађорђевића. Велики значај има и парк који се налази у кругу болнице, као и неколико мањих зелених површина.

Никако не треба изоставити ни значај паркова у осталим насељеним местима општине. Зелене површине имају своју естетску функцију, а доприносе и већем квалитету живота. Основни задатак ових зелених површина је да изолују пешачке токове и ободне зграде од колског саобраћаја и створе повољне санитарно-хигијенске и микроклиматске услове и повећају естетске квалитете градског пејсажа. Од укупне површине уличних коридора, око 30% треба да је под зеленилом. Пошумљености на подручју општине је само 1,4% и због тога је пољопривредно земљиште изложено снажним дегенерационим процесима – еолској ерозији.

Мере за повећање пошумљености

Урађен је Главни пројекат за подизање мреже пољозаштитних појасева на подручју општине и започета реализација прве фазе пошумљавања у међувремену се ради на ревидирању документа јер постоје нови прописи и смернице за садњу.

Управљање чврстим отпадом

Управљање комуналним отпадом на територији општине Нови Кнежевац обавља ЈКП „7. Октобар“. Јавно комунално предузеће, када је у питању одношење комуналног отпада, обухвата територију читаве Општине. Комунални отпад се са територије града сакупља у контејнерима и индивидуалним кантама, типизираним и нетипизираним. У деловима града где преовлађује колективно становање отпад се сакупља у контејнерима, док у деловима индивидуалног становања свако домаћинство има своју посуду. Смеће се из индивидуалних објеката становања одвози

једном недељно, док се из колективних одвози два пута недељно. Из приватних радњи и предузећа смеће се односи једном недељно, а ако је потребно, по позиву, и чешће. Процењена просечна годишња количина отпада коју извезе ЈКП „7. Октобар“ је 6.800 тона, док је процену састава отпада немогуће извршити јер се врши колективно сакупљање а сепарација отпада врши се само у домену пет амбалаже.

Слика 41: Контејнери за комунални отпад

Комунални отпад

На територији општине Нови Кнежевац, према подацима Општинског оделења за привреду, буџет, друштвене делатности, стамбене, комуналне и урбанистичке послове и заштиту животне средине у Новом Кнежевцу, постоји неколико депонија (сметлишта) које су санитарно неуређене и нису у складу са Правилником, и то: депонија у КО Нови Кнежевац – потез „Банкин рит“, КО Српски Крстур – потез „Бајир“, КО Банатско Аранђелово – потез „Велики Сигет“ и КО Банатско Аранђелово – потез „Милин буџак“.

Не постоји мерење отпада нити евидентирање истог. На депонији се одлаже искључиво комунални отпад. Грађевински отпад који се довози углавном се користи за затрпавања. Одређена количина отпадних гума такође стигне на депонију. Општина Нови Кнежевац приступила је Суботичком региону за управљање чврстим комуналним отпадом и потписала је Споразум о приступању Пројекту регионалне депоније Суботица за управљање чврстим комуналним

отпадом. Споразум је закључен између општина Кањижа, Сента, Чока, Бачка Топола, Мали Иђош, Града Суботица и општине Нови Кнежевац. У оквиру пројекта Регионалне депоније Суботица, на територији општине Нови Кнежевац изграђено је рециклажно двориште, које је у функцији од 2018. године. Одлагање отпада из наше општине се врши одвожењем камионима регионалне депоније за које је задужено ЈКП „7. Октобар“ на трансфер станицу у Кањижи.

Индустријски отпад

Постоји врло мало података о индустријском отпаду. Најзначајнији генератори индустријског отпада у новокнежевачкој општини јесу: „Биорол“ Д.О.О., који се бави производњом папира, картона и остале лепенке, као и „Алева“ Д.О.О., откуп и прерада примарних пољопривредних сировина и производња зачина. Затим, „ТПС – Лабинпрогрес“ ДОО, производња пољопривредних машина, „8. март“ А.Д., производња чарапа, „Житопромет-млин“ А.Д., откуп и прерада житарица.

Медицински отпад

Медицински отпад настаје у Дому здравља и Специјалној болници у Новом Кнежевцу, а о њиховом одлагању брину се установе саме у складу са законским прописима.

Дивља сметлишта

Постоји око 20 дивљих депонија, од којих је већина на територији насељених места, са укупном количином од 6.500 тона отпада, претежно комуналног. Сметлиште у Новом Кнежевцу је на површини од 3 ха. И некадашња одлагалишта отпада се сада сматрају дивљим депонијама тако да су фактички тренутно сва одлагалишта отпада у општини дивља.

Рециклажа

У општини Нови Кнежевац изграђено је рециклажно двориште, постављени контејнери за разврставање отпада (пет амбалажа), али и даље треба порадити на свести грађана чиме би приступање одвајању отпада било озбиљније и детаљније. Као позитивне промене у том смеру издвајају се акције локалних НВО, Општине и других институција које се придружују организованим акцијама „Чепом до осмеха“, где се осим прикупљања сортираног отпада, највише ради на свести најмлађих о значају примарно заштите животне средине, а секундарно и солидарности.

Слика 42: Акција „Чепом до осмеха“ НК 2021.

СВОТ (SWOT) анализа

Током периода израде Плана развоја на састанцима радних група и осталих актера, брејнстормингом, дефинисана је генерална СВОТ матрица која указује на најзначајније факторе са утицајем на тренутно и будуће стање у локалној заједници. Она ће послужити као алат за доношење одлука у свим одабраним областима значајним за развој општине Нови Кнежевац.

У наставку је у виду табеларног приказа представљена је СВОТ анализа општине.

Табела 32: СВОТ анализа (снаге, шансе, слабости и претње)

Снаге	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Мултикултурална средина • Пољопривреда (искуство у раду, преко 20.000 ха земље) • Гранични прелази Ђала и Мајдан/Рабе • Споменици културе (стари суд, библиотека, стари парк, капела Сервицки) • Постојање позоришта и велики број куд-а • Активно учешће младих у културном животу општине (сликарске колоније, представе, фолклор) • Уређена спортска инфраструктура • Спортски објекти (тениски, кошаркашки, фудбалски терени, зграда кајакског клуба) • Ловни туризам (постоје ловачка друштва са искуством и богато ловиште) • Традиционалне манифестације • Искуство и константно учешће у прекограничним пројектима са МАЂ. и РУМ. • Део специјалног резервата природе је на територији наше општине (пашњаци Велике дропље) • Археолошко налазиште у Мајдану из 11. века • Потенцијал за развој риболовачког туризма (уређена језера у Новом Кнежевцу, Српском Крстуру) • Река Тиса • Постојање каналске мреже за наводњавање у атару • Постојање функционалног Ловачког Дома на Тиси • Постојање радне зоне опремљене базичном инфраструктуром • Постојање удружења предузетника • Усвојен Просторни план Општине • Постојање стратешких докумената • Изграђена канализациона мрежа у насељу Нови Кнежевац • Гасна мрежа на целој територији општине • Искуство у пољопривреди локалног становништва 	<ul style="list-style-type: none"> • Складишни простор за пољопривредне производе • Водоводна мрежа у појединим деловима општине у лошем стању • Лош квалитет воде за пиће • Не постојање пречистача отпадних вода • Не постојање канализационе мреже у насељеним местима • Разрушене зграде хотела и старе тепихаре у парку поред реке Тисе • Недовољно смештајних капацитета за потенцијалне туристе • Непостојање система управљања са амбалажом од пестицида • Недовољно уређени путеви у атару • Недостатак електрификације у атару • Недовољно развијена инфраструктура за развој индустрије • Недовољно уређена индустријска зона • Недовољна опремљеност Јавног комуналног предузећа • Неразвијеност путничког јавног саобраћаја • Непошумљеност (само 1,4% под шумама) • Непостојање ветрозаштитних појасева • Бесправна сеча дрвећа • Непостојање железничког саобраћаја • Неуређене депоније и сметлишта • Илегалне паљевине по атару • Постојање дивљих депонија у атару • Неискоришћеност геотермалних извора код реке Тисе • Низак ниво еколошке свести
Шансе	Претње
<ul style="list-style-type: none"> • Близина границе са ЕУ (троемеђа) • ЕУ фондови • РС и АПВ фондови • Подстицајна средства за инвеститоре • Европске интеграције • Феномен цветања Тисе • Међународни речни саобраћај • Геотермани извор поред Реке Тисе • Тренд здраве исхране и органске производње • Пораст глобалне свести о заштити животне средине 	<ul style="list-style-type: none"> • Велики одлив становништва у веће средине и у иностранство • Климатске промене • Развијена сива економија еколошки акциденти у суседним земљама • Талас миграната

ВИЗИЈА – Општина Нови Кнежевац 2030.

Општина Нови Кнежевац је туристички атрактивна локација са јаком пољопривредном производњом која негује културно-историјско наслеђе мултикултуралне средине и пружа могућности за миран, безбедан и здрав живот свих њених становника.

Претежно током летњих и јесењих месеци на састанцима радних група формираних по секторима, сви укључени чиниоци су преносећи своје и утиске и мишљења оних које заступају дефинисали стање у којем желе видети општину Нови Кнежевац 2030. године односно визију Општине.

Посматрајући природно географски положај и услове, општина Нови Кнежевац поседује релативно добре потенцијале за развој, примарно пољопривреде, а секундарно све актуелније привредне гране туризма, који се великим делом ослања и на локалну пољопривредну производњу.

Општина има велики атар, квалитетно пољопривредно земљиште, све развијенију каналску мрежу за наводњавање/ одводњавање, уређене атарске путеве, едуковане пољопривреднике са искуством у производњи традиционалних аграрних култура, али и амбицијама увођења нових биљних врста и технологија производње. Све је већи броја оних који се опредељују за органску пољопривредну производњу и директну продају својих домаћих производа. Многи желе понудити смештај у својим приватним објектима, што би уз већ регистроване туристичко-угоститељске објекте и развој манифестација и локалних догађаја разне врсте обогатило туристичку понуду општине Нови Кнежевац.

Река Тиса, стари парк, шеталиште насипом, бицикличке стазе и бројни спортско-рекреативни терени у свим насељеним местима чине ову општину изузетно повољном за здрав начин живота.

Релативно добра основна инфраструктура, близина институција здравства, школства и културе уз неговање мултикултуралности

путем бројних програма и акција локалног невладиног сектора и подршка локалне самоуправе представљају предуслов за остваривање динамичног и стабилног развоја општине, повећања животног стандарда и квалитета живота свих генерација.

Визија представља полазну тачку у дефинисању позитивне промене која се жели постићи. Општину Нови Кнежевац карактерише значајан одлив најчешће младог становништва, те се због тога одлучила за правац ревитализације села и унапређење друштвених садржаја.

У циљу остваривања овог задатка, локална самоуправа своје активности планира да усмери у обезбеђивање квалитетних услова за живот свих својих грађана на принципима одрживог развоја и управљања ресурсима.

На путу за остварење ове визије, Нови Кнежевац ће користити близину међународне границе са ЕУ (Мађарска и Румунија), могућност програма прекограничне сарадње и природне ресурсе наведене претходно и покушати да унапреди слабости од којих предњачи релативно лоша инфраструктура, недовољно развијена туристичка понуда места и слаб избор садржаја за младе.

Овако дефинисана визија ће испунити основне критеријуме, бити довољно амбициозна и мотивишућа за оне који је требају да је следе, а опет довољно мерљива и достижна, за оне који требају да је прате, извештавају и вреднују оствареност тог стања у будућности.

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉЕВИ И МЕРЕ

Преглед приоритетних циљева по развојним правцима

Табела 33: Преглед приоритетних циљева по развојним правцима

Развојни правац:	ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉЕВИ	
1.	1.1	Завршетак постојећих и изградња нових инфраструктурних пројеката
ЛОКАЛНИ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ И ПОЉОПРИВРЕДА	1.2	Инфраструктура у служби привредног развоја
	1.3	Јачање капацитета радне снаге у општини
	1.4	Унапређење конкурентске позиције пољопривредника
	1.5	Јачање туристичких капацитета у општини Нови Кнежевац
Развојни правац:	ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉЕВИ	
2.	2.1	Промоција и очување културног наслеђа у општини Нови Кнежевац
ДРУШТВЕНИ РАЗВОЈ И КВАЛИТЕТ ЖИВОТА	2.2	Унапређење услова за развој спорта
	2.3	Јачање цивилног сектора
	2.4	Унапређење ефикасности рада општинске управе
	2.5	Унапређење здравствене и социјалне заштите грађана општине Нови Кнежевац
	2.6	Безбедност у општини Нови Кнежевац
Развојни правац:	ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉЕВИ	
3.	3.1	Управљање отпадом на целој територији општине Нови Кнежевац
ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И КОМУНАЛНА ДЕЛАТНОСТ	3.2	Подизање еколошке свести грађана
	3.3	Гасификација насеља у општини Нови Кнежевац
	3.4	Опремање Јавног комуналног предузећа
	3.5	Очување природних ресурса

Повезаности приоритетних циљева са циљевима одрживог развоја Агенде 2030. по развојним правцима

Једна од методолошких препорука која је испоштована приликом израде Плана развоја је повезивање представљених резултата анализа са циљевима одрживог развоја из Агенде 2030, односно урађена је локализација циљева и индикатора.

Агенда 2030 представља јединствену стратегију која подразумева мобилизацију ресурса свих држава како би били остварени циљеви до 2030. године, а чини је 17 циљева у оквиру којих су набројани подциљеви (169) који се мере уз помоћ чак 231-ог показатеља.

Допринос остваривању циљева одрживог развоја у потпуности је такав процес да је компатабилан са процесом придруживања Европској унији, што је посебно значајно за земље Западног Балкана, а уједно и за Републику Србију.

Постизањем циљева одрживог развоја, земље кандидати истовремено испуњавају своју обавезу ка приступању ЕУ, односно имплементација циљева одрживог развоја подржава процес интеграције у ЕУ (компатабилни су са преговарачким поглављима Европске уније).

Циљеви одрживог развоја се спроводе на националном, регионалном и локалном

нивоу као "локализација циљева одрживог развоја". Локализација се односи на то како локалне власти у процесу планирања подржавају циљеве одрживог развоја акцијама одоздо према горе. Око 65% циљева из Агенде 2030 не може се реализовати без доприноса регионалних и локалних власти. Локалне власти заједно са представницима цивилног и приватног сектора локализују глобалне циљеве и стављају их у локални контекст, односно интегришу их у планове развоја своје локалне заједнице.

Из свега горе наведеног произилази да локалне самоуправе у процесу дефинисања приоритетних циљева и мера у оквиру Плана развоја имају за обавезу да исте представе и у контексту доприноса циљевима одрживог развоја.

Општина Нови Кнежевац је приликом дефинисања својих приоритета у процесу израде Плана развоја, а на основу смерница добијених од стране свих чинилаца укључених у овај процес, одредила приоритетне циљеве, мере и показатеље исхода водећи рачуна о локализацији ЦОР-а и јасно наглашавајући повезаност.

Приликом одабира мера општина Нови Кнежевац се примарно водила питањем које су то значајне мере гледајући локални оквир, а чија имплементација доприноси постизању једног или више циљева одрживог развоја.

Табела 34: Преглед повезаности приоритетних циљева са циљевима одрживог развоја Агенде 2030. по развојним правцима

Развојни правци - План развоја 2022-2030	Приоритетни циљевии - План развоја 2022-2030	Циљевии одрживог развоја
<p style="text-align: center;"><i>Развојни правац 1</i> <i>Локално-економски развој и пољопривреда</i></p>	<p>1.1 Завршетак постојећих и изградња нових инфраструктурних пројеката</p>	<p>8. Достојанствен рад и економски раст - 8.3. Промовисати развојно оријентисане политике које подржавају продуктивне активности, стварање достојанствених послова, предузетништво, креативност и иновативност и подстицати формализацију и раст микропредузећа, односно малих и средњих предузећа, укључујући и приступ финансијским услугама;</p>
	<p>1.2 Инфраструктура у служби привредног развоја</p>	<p>9. Индустрија, иновације и инфраструктура - 9.1. Развити квалитетну, поуздану, одрживу и отпорну инфраструктуру, укључујући регионалну и прекограничну инфраструктуру, како би се подржали економски развој и људско благостање, са фокусом на јефтином и једнаком приступу за све.</p>
	<p>1.3 Јачање капацитета радне снаге у општини</p>	<p>4. Квалитетно образовање - 4.4. До 2030. значајно повећати број младих и одраслих који имају релевантне вештине, укључујући техничке и стручне, за запошљавање, достојне послове и предузетништво.</p>
	<p>1.4 Унапређење конкурентске позиције пољопривредника</p>	<p>2. Свет без глади - 2.3. До 2030. удвостручити пољопривредну продуктивност и приходе малих произвођача хране, а посебно жена, аутохтоних народа, породичних пољопривредних произвођача, сточара и рибара, кроз безбедан и једнак приступ земљишту, другим производним ресурсима и подацима, сазнањима, финансијским услугама, тржиштима и могућностима за остваривање додатне вредности, односно за запошљавање ван пољопривреде.</p>
	<p>1.5 Јачање туристичких капацитета у општини Нови Кнежевац</p>	<p>8. Достојанствен рад и економски раст - 8.9. До 2030. осмислити и применити политике за промовисање одрживог туризма који ствара радна места и промовише локалну културу и производе.</p>

Развојни правци - План развоја 2022-2030	Приоритетни циљеви - План развоја 2022-2030	Циљеви одрживог развоја
<p style="text-align: center;">Развојни правац 2 Друштвени развој и квалитет живота</p>	<p>2.1 Промоција и очување културног наслеђа у општини Нови Кнежевац</p>	<p>11. Одрживи градови и заједнице - 11.4 Појачати напоре да се заштити и очува светска културна и природна баштина.</p>
	<p>2.2 Унапређење услова за развој спорта</p>	<p>3. Добро здравље: обезбедити здрав живот и промовисати благостање за људе свих генерација.</p>
	<p>2.3 Јачање цивилног сектора</p>	<p>4. Квалитетно образовање - 4.7. До 2030. обезбедити да сви ученици стекну знања и вештине потребне за промовисање одрживог развоја, између осталог и путем едукације о одрживом развоју и одрживим стилевима живота, људским правима, родној равноправности, као и о промовисању културе мира и ненасиља, припадности глобалној заједници и поштовања културне разноликости и доприноса културе одрживом развоју.</p>
	<p>2.4 Унапређење ефикасности рада општинске управе</p>	<p>16. Мир, правда и снажне институције - 16.6 Развити делотворне, одговорне и транспарентне институције на свим нивоима.</p>
	<p>2.5 Унапређење здравствене и социјалне заштите грађана општине Нови Кнежевац</p>	<p>1. Свет без сиромаштва - 1.3. Применити одговарајуће националне системе социјалне заштите и мере за све, укључујући најугроженије, и до 2030. постићи довољно велики обухват сиромашних и рањивих</p> <p>10. Смањење неједнакости - 10.2 До 2030. оснажити и промовисати социјалну, економску и политичку инклузију свих, без обзира на старост, пол, инвалидитет, расу, етничку припадност, порекло, религију или економски и неки други статус.</p>
	<p>2.6 Безбедност у општини Нови Кнежевац</p>	<p>8. Достојанствен рад и економски раст - 8.8. Заштитити радна права и промовисати безбедно и сигурно радно окружење за све раднике, укључујући раднике мигранте, а посебно жене мигранте, и оне који раде опасне послове;</p> <p>11. Одрживи градови и заједнице - 11.1 До 2030. осигурати да сви имају приступ адекватном, безбедном и приступачном становању и основним услугама, унапредити неусловна насеља.</p>

Развојни правци - План развоја 2022-2030	Приоритетни циљеви - План развоја 2022-2030	Циљеви одрживог развоја
<p style="text-align: center;">Развојни правац 3 Заштита животне средине и комунална делатност</p>	3.1 Управљање отпадом на целој територији општине Нови Кнежевац	11. Одрживи градови и заједнице - 11.6 До 2030. смањити негативан утицај градова на животну средину мерен по глави становника, са посебном пажњом на квалитет ваздуха и управљање отпадом на општинском и другим нивоима
	3.2 Подизање еколошке свести грађана	12. Одговорна производња и потрошња - 12.5 До 2030. значајно смањити производњу отпада кроз превенцију, редукацију, рециклирање и поновно коришћење
	3.3. Опремање Јавног комуналног предузећа	16. Мир, правда и снажне институције - 16.6 Развити делотворне, одговорне и транспарентне институције на свим нивоима
	3.4 Гасификација насеља у општини Нови Кнежевац	11. Одрживи градови и заједнице - 11.6 До 2030. смањити негативан утицај градова на животну средину мерен по глави становника, са посебном пажњом на квалитет ваздуха и управљање отпадом на општинском и другим нивоима 16. Мир, правда и снажне институције - 16.6 Развити делотворне, одговорне и транспарентне институције на свим нивоима
	3.5 Опремање Јавног комуналног предузећа	16. Мир, правда и снажне институције - 16.6 Развити делотворне, одговорне и транспарентне институције на свим нивоима
	3.6 Очување природних ресурса	12. Одговорна производња и потрошња - 12.2. До 2030. постићи одрживо управљање и ефикасно коришћење природних ресурса

ОКВИР ЗА СПРОВОЂЕЊЕ

Праћење, извештавање и вредновање Плана развоја

Имплементација Плана развоја представља кључни део, односно примат целокупног процеса стратешког планирања.

Фаза имплементације тј. спровођења Плана развоја се заснива на реализацији његовог Акционог плана, који представља полазну основу за имплементацију. Одговорност за реализацију мера и достизање постављених показатеља има Општина. Због ограничених кадровских капацитета у областима у којима су дефинисани приоритетни циљеви, Општина ће у процес спровођења укључити и друге актере.

Наведени процес састоји се од три следљиве активности, а то су: **праћење, вредновање и извештавање.**

Одговорна тела за спровођење горе наведених активности су:

- Општинска управа
- Тим за спровођење Плана развоја општине Нови Кнежевац 2022 – 2030.
- Канцеларија за локално-економски развој (КЛЕР)
- Општинско веће

Као што је за започињање процеса стратешког планирања, Општина донела одређену одлуку, у којој се иницира процес, именују људи за одређене послове, тако се и за фазу имплементације Плана развоја општине Нови Кнежевац 2022 – 2030. године морају учинити неопходни формални кораци. Пре свега, Општина ће пре иницирања фазе имплементације Плана развоја требати да учини следеће:

1. Донесе одлуку о форирању Тима за спровођење Плана развоја општине Нови Кнежевац 2022-2030.
2. Дефинисање положаја Тела за имплементацију у оквиру општинске управе;
3. Дефинисати лица и одговорности на пројектима на којима је Општина носилац истих;
4. Дефинисати лица и одговорности на пројектима на којима је Општина пројектни партнер.

Тим за спровођење Плана развоја именује, одлуком, председник општине, а чине га представници најважнијих локалних организација и установа, као и представници привреде и невладиног сектора. Тим за спровођење стратегије састаје се најмање једном годишње у процесу вредновања постигнутих учинака, уз обавезу и чешћег састајања, према одлуци председника општине.

Основни инструмент за започињање процеса имплементације је Оперативни план имплементације Плана развоја за сваку годину планског периода. У овом документу, који се формално усваја од стране извршног општинског органа, односно Општинског већа, дефинише се најмање следеће:

1. Списак пројеката предвиђених за реализацију у наредној години, најмање допуњених са елементима из Акционог плана;
2. Списак партнера укључених у реализацију пројеката и начин формализације међусобних односа;
3. Дефинисана укупна потребна средства за реализацију пројеката;
4. Дефинисана средства која Општина треба да издвоји за реализацију пројеката, са најмање кварталном пројекцијом;
5. Праћење реализације пројеката, и
6. Извештавање.

Праћење (мониторинг) реализације мера дефинисаних Планом развоја је систем прикупљање и обраде података у вези са реализацијом појединих активности у оквиру сваке од мера. Сврха прикупљања и обраде података је упоређивање постигнутих резултата у оквиру сваке од мере, у односу на планиране. Праћење се врши континуирано, а за то се користе дефинисани обрасци и базе података које је потребно ажурирати у складу са доступним подацима званичне статистике (секундарни подаци). Поред секундарних података из званичне статистике, прикупљају се и примарни подаци, а одговорност за наведену активност имају руководиоци одељења, у складу са надлежностима за конкретне податке. Прикупљени подаци се уносе у претходно припремљене обрасце (базе), а одељења самостално могу одлучити о начину прикупљања података (интервју, упитник, анкета и сл.)

Вредновање (евалуација) реализације мера започиње активностима обраде претходно прикупљених података, а за исто је одговорна КЛЕР. Резултате добијене након обраде података, КЛЕР презентује Тиму за спровођење Плана, након чега се приступа процесу вредновања учинака, тј. мерења постигнутих показатеља. Постигнути резултати у оквиру сваке мере представљају се показатељима, квантитативно односно квалитативно. Овде је битно водити рачуна да се најмање оцена показатеља остварења циљева (показатељи исхода), мада је могуће мерење и представљање и других показатеља, који нису предвиђени овим планом. Контролно вредновање врши се након 3 године, а финално вредновање након завршетка планског периода када се врши и вредновање реализације Плана развоја у целини. Уколико постоје средства, Општина може процес вредновања поверити и спољној организацији која за наведени посао поседује потребну експертизу. Резултати вредновања, на

обрасцима израђеним од стране КЛЕР-а достављају се председнику општине и Општинском већу.

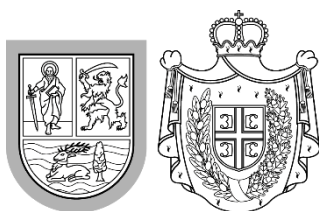
Извештавање је активност која се спроводи након завршетка активности праћења и вредновања, а подразумева припрему годишњег извештаја о спровођењу плана развоја Општине, у оквиру поступка прописаном за израду извештаја о спровођењу средњорочног плана. Како је обвезник средњорочног планирања у обавези да прати и анализира напредак у остварењу циљева из средњорочног плана и резултате спроведених мера и активности (на основу остварених вредности показатеља учинка и утрошених средстава). На основу ове анализе обвезници средњорочног планирања до 15. марта текуће године израђују *годишњи извештај* о спровођењу средњорочног плана и годишњи извештај о учинку програмског буџета за претходну фискалну годину.

Поред годишњег извештаја, Општинско веће, истеком сваке *треће календарске године од доношења Плана развоја*, утврђује предлог извештаја о учинцима спровођења плана развоја, који подноси на усвајање скупштини Општине, најкасније у року од шест месеци од истека тог рока. Годишњи извештај о спровођењу плана развоја Општине и Извештај о учинцима спровођења, се објављује на интернет страници Општине, најкасније 15 дана од дана усвајања. Након усвајања извештаја о учинцима, Општинско веће и Скупштина општине могу утврдити потребу спровођења ревизије Плана развоја, на основу чега се приступа изради предлога измена и допуна плана развоја. План развоја Општине се мења и допуњује у процедури прописаној за његово уважање.

РЕАЛИЗАЦИЈА ИЗРАДЕ ПЛАНА РАЗВОЈА

Израда Плана развоја општине Нови Кнежевац 2022-2030. је суфинансирана средствима Покрајинског секретаријата за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу.

Општина се обавезује да ће у представљању овог документа у целисти или његових делова у јавности, путем писаних или електронских медија наглашавати значај финансијске и техничке подршке Секретаријата.

Фотографије које се налазе у документу су власништво професионалног фотографа који је ангажован за ову прилику и Општина има право да их користи у циљу промовисања документа, циљева и мера из акционог плана и у сврхе промоције локалне самоуправе.

Анекси/прилози